…ЫЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

Бурят-Монголой ҮНЭН

КПСС-эй Бурят-Монголой обкомой, БМАССР-эй Верховно Соведэй, КПСС-эй Улан-Удын горкомой орган.

№ 71 (8291)
МАРТЫН 24
ВОСКРЕСЕНЬЕ
1957 он

Сэн 20 мүнгэн.

ШЭНЭ СОВХОЗУУД

Эдэ үдэрнүүдтэ республика доторнай 4 шэнэ совхоз байгуулагдаба. Эдэ совхозууд бултадаа гол түлэб хонин ажал эрхилхэ юм.

Селендумын МТС-эй, тэрэнэй харьяата Хрущевой, Калининай нэрэмжэтэ колхозуудай һуури дээрэ Сэлэнгын совхоз эмхидхэгдэв.

Ленинэй нэрэмжэтэ, «Коммунизм» колхозуудай һуури дээрэ Шэбэртэ тосхондо Бичурын совхоз эмхидхэгдэһэн байна.

Кяхтын МТС-эй, тэрэнэй харьяата Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой һуури дээрэ Кяхтын совхоз эмхидхэгдэв.

Үдын МТС-эй, тэрэнэй харьяата «Пламя», «Гигант», Кировэй, Сталинай, Калининай нэрэмжэтэ колхозуудай һуури дээрэ Хориин совхоз байгуулагдаа.

Мухаршэбэрэй аймагай «Эрдэм» совхоз үргэдхэгдэжэ, хүршэ «Улаан Шулуута», Молотовой нэрэмжэтэ колхозуудай хүн зон эдлүүриингээ газартай, ниитынгээ мал зөөритэеэ совхоздо оробо. Энэ совхоздо мүн Сталинай нэрэмжэтэ колхозой зарим газар үгтөө.

Совхоздо ороһон айлнууд өөһэдтөө малтай, газаагаа буусын газартай байха юм. Мүн анхандаа колхознигууд байһан, мүнөө совхозой хүдэлмэришэд болоһон хүнүүдтэ 1939 онһоо хүдэлмэриин стаж бэшэгдэхэ байна. Үнгэрэгшэ жэлнүүдэй үгэли, абасанууд колхознигуудтай гүйсэд тоосогдохо, мүн пайн мүнгэ бусаагдаха юм.

Шэнэ совхозууд хүдэлмэрилжэ эхилээ.

Залуушуулые коммунистическээр хүмүүжүүлхэ

…нэ һая болоһон партиин обко… пленум «Залуушуулай дунда …үүжүүлгын хүдэлмэри һайжа…лха хэмжээнүүд тухай, мүн тэ…ие ажахын болон культурна …гуулалтада эдэбхитэйгээр ха…уулха тухай» асуудал зүбшэн …ээд, энээн тушаа шухала хэм…ябуулгануудые хараалжа, дэл…гы тогтоол баталан абаһан …а.

Советскэ залуушуулые комму…тическэ ёһоор хүмүүжүүлхэ, …ксизм-ленинизмын үзэл сурта…батаар баримталһан, полити… талаараа хатуужаһан хүнүү… социалистическэ Эхэ орондоо …ршагүй үнэн сэхээр алба хэдэг …лмэрилэгшэдые хүмүүжүүлхын … манай парти тон ехэ анхарал …долго ходо гаргадаг байгаа, …нашье. Энэньшье ойлгосотой. …жа ябаһан залуушуулай дун…а, илангаяа ленинскэ комсомо… гэшүүдэй дундаһаа Коммуни…ческэ партимнай өөрынгөө зэр…үдые олошоруулан нэмээнэ. …эһээ комсомол хадаа Комму…ническэ партиин резерв, халаа…нь болоно. Коммунистическэ …дүйе залуушуул даажа абаха …этэй гэжэ заагаад, залуушуулые …мунистическээр хүмүүжүүлхэ …гтэ Владимир Ильич Ленинэй …бтар ехэ анхаралаа хандуул… байһаниинь элитэ. Комсомолой …съезд дээрэ В. И. Ленинэй хэ…эн түүхэтэ үгэнь мүнөөшье …КСМ-эй бүхы ажал-ябуулгын …рамма байһан зангаараа.

…Коммунизм байгуулхын түлөө …наһаяа хайралангүй тэмсэхээр …эшье бэлэн байһанаа комсо…шууд нэгэнтэ бэшэ харуулаа. …жданска дайнай хүшэр хүндэ …нүүдтэшье, удаань залуу Со…скэ республикынгаа арадай …хые һэргээн бодхоохо үедэшье, …этэ табанжэлнүүдые бэелүүлгэ…нье, Эсэгэ ороноо хамгаалгын …уехэ дайнай фронтнууд дээгүүр… —ямаршье үедэ, арадай ажа… али бүхы һалбаринуудта со…скэ залуушуул шэн габьятай…р ажалладаг байгаа, ажаллаҹа…е, ажаллахашье. Асари ехэ ба…ганууды бэелүүлгэдэ, адууһа…ай too толгойе олошоруулжа, …г шэмыень дээшэлүүлгэдэ, хү… ажахын культурануудай үндэр …н ургаса ургуулгада, шэнэ га… элдүүрилгэдэ мүнөөшье комсо…шуудай хэһэн алдарта хэрэгүү…р Эхэ оромнай омогорхохо ёһоо… омогорхоно, энэ габьяаень үн…өөр сэгнэнэ. Ленинскэ комсо…ой түүхын алтан хуудаһан …э Советскэ Союзай табан ор…уудай толоржо байһан ушар …ние элеэр гэршэлнэ.

Манайшье республикын эдир за… хүбүүд, басагад үнэн сэхэ …лаараа ульгэр жэшээнүүдые …руулна. Республикын промыш…ность, транспорт, барилга бо… хүдөө ажахыда 55 мянган за…шуул мүнөө ажаллажа байна. …на комсомолшууд болон залуу…улай 550 гаран бригаданууд, …аанууд болон фермэнүүд эм…хэгдээд, үйлэдбэридөө нилээд …жалтануудые туйланхай. Республ…ымнай комсомольско организа… 2000 гаран залуушуулые хүдөө …агуудта ажаллахаар эльгээнхэй. …энэй олонойнь нэрэ алдар рес…лика соогоо суутай болонхой.

Залуушуулые, илангаяа комсо…шуудые зүбөөр хүтэлбэрилөөд, …энэй теоретическэ һуралсалда, …эйнэ болбосоролдо анхаралаа …дуулаад, ажаһуудалайнь болон …льтурна эрилтэнүүдые хангаад, …ктическа хүдэлмэридэнь туһа…д байгаа һаа, түрэл советскэ …энэйнгөө хүсэ шадаҹые улам …шадань бэхижүүлхын тулада. …энэй бүри ехэ эдэбхитэй эршэм…гээр, үүсхэлтэй оролдосотой…р ажаллаха байһаниинь лабтай. …үтгөөр партиин олохон горко…уд, райкомууд, эхин парторгани…цинууд залуушуулые хүмүүжүүл…н асуудалнуудта хүсэд анхара…а хандуулнагүй, ажахын болон …льтурна байгуулалтада тэдэниие …эбхитэйгээр хабаадуулха тушаа …мжээнүүдые абанагүй, предприя…инуудта, колхозуудта, МТС-үүдтэ, …вхозуудта ажал хүдэлмэриин …раар ябажа байһанай түлөө комсомолой организацинуудай харюусалгые ехэдхэнэгүй, социалистическэ мүрысөө үргэдхэхэ, наука болон түрүү дүй дүршэлэй туйлалтануудые дэлгэрүүлхэ, хуушанай үлэгдэлнүүдтэ эсэргүү тэмсэл шангаар ябуулха тушаа, комсомолшуудай үүсхэлые һулаар хүгжөөнэ гэжэ партиин обкомой пленум тэмдэглээ.

Предприятинуудай хүтэлбэрилэгшэд, партийна, комсомольско болон профсоюзна организацинууд залуушуулай ажалые зохидоор эмхидхэхэ, ажаһуудалыень һайжаруулха, мэргэжэлыень дээшэлүүлхэ тухай бодото хэмжээнүүдые абанагүй. КПСС-эй Улан-Удын, Городокско, Бабушкинска горкомууд, Сэлэнгын, Прибайкальска райкомууд, мүн барилгын эмхи зургаануудай хүтэлбэрилэгшэд бусад областьнууд болон республиканууднаа манайда ерээд, барилга дээрэ хүдэлмэрилжэ байһан залуушуулда шухала условинуудые байгуулжа шадаагүй. Энэ мэтын шалтагаанһаа боложо ой модоной промышленностиин предприятинуудта, МТС-үүдтэ ажаллажа байһан залуушуулай хүдэлмэреэ хаяад ябашадаг ушарнууд олонто үзэгдэнэ.

ВЛКСМ-эй обком, комсомолой эхин организацинууд залуушуулай дунда хүмүүжүүлгын хүдэлмэри һулаар ябуулна, түрүү залуушуулые комсомолдо абахын тулада мүртэй юумэ хэнэгүй, залуушуулда өөһэдынгөө нүлөө багаар үзүүлнэ.

Марксизм-ленинизмын үндэһэ һууринуудые шудалха талаар политическэ һуралсал залуушуулай, илангаяа комсомолшуудай дунда хангалтагүйгөөр эмхидхэгдэнхэй. Комсомолой зарим организацинуудта политическэ занятинууд аша туһагүйгөөр, ёһын тэдыдэ үнгэргэгдэнэ.

Дурсагдагша дутуунуудые дары сагаа усадхаад, залуушуулай дунда идеологическа хүдэлмэри эрид һайжаруулха тушаа хэмжээнүүд партиин обкомой пленумэй тогтоол соо хараалагданхай.

Түбхын түрүүндэ партиин горкомууд, райкомууд болон эхин организацинуудай урда ямар зорилго табигданаб гэхэдэ, тэдэнэр комсомолой организацинуудые бодотоор хүтэлбэрилдэг болохо, тэдэндэ али бүхы аргаар туһалха, тэдэнэй дунда ябуулагдаха идеологическа хүдэлмэриин хэмжээе эрид һайжаруулха, тиихэдэ политическэ бүхы хүдэлмэриие коммунизм байгуулгын зорилгонуудтай нягтаар холбохо шухала. Буржуазна идеологидо эсэргүү тэмсэл хурсаар ябуулха, эдир залуу хүбүүд, басагадые, советскэ патриотизмын, пролетарска интернационализмын үзэл бодолоор хүмүүжүүлхэ, тэдэнэй революционно һэрэмжые дээшэлүүлхэ гээшэ нангин зорилго болоно.

Агууехэ Октябрьска социалистическэ революциин илаһанһаа хойшо 40 жэлэй ойн түүхэтэ событиие нэрэтэй түрэтэйгөөр угтахын тулада мүнөө арад зомнай айхабтар ехэ бэлэдхэл ябуулжа байна. Энээнтэй дашарамдуулан залуушуулай дунда лекцинүүдые, элидхэлнүүдые, хөөрэлдөөнүүдые үргэнөөр үнгэргэхэ, арадуудтаа зол жаргал, эрхэ сүлөө олгохын тулада тэрэ үедэ баатарлигаар тэмсэһэн аханар болон эсэгэнэрэй революционно уг заншалтайнь залуушуулые гүнзэгыгөөр танилсуулха хэрэгтэй.

Тиихын тулада идеологическа хүдэлмэриин бүхы зэбсэгүүд болон формонуудые шадамараар хэрэглэхэ шухала. Уншагшадай конференцинүүд, уранһайханай самодеятельностиин концертнүүд, кино, радио, лекци, элидхэл, спорт — эдэ бүгэдэ залуушуулые коммунистическээр хүмүүжүүлгын хурса зэбсэгүүд гээшэ.

Коммунистическэ партиингаа хэрэгтэ эсэстээ хүрэтэр үнэн сэхэ, коммунизм байгуулхын түлөө ами наһаяа хайрлангүй тэмсэхэ, бодото советскэ патриодуудые хүмүүжүүлхын тулада партийна организацинууд комсомолшууд, залуушуул тухай эсэгэ ёһоной анхарал оролдолго гаргаха, өөһэдынгөө хүтэлбэриие эрид һайжаруулха уялгатай.

Үдэрһөө үдэртэ үнеэн бүриһөө ехэ һү һааяа

Алдарта ойе амжалтатайгаар угтахабди

Ажахын жэлэй табан һарын дүнгүүдээр манай колхозой малшад үнеэн бүриһөө 382 литр һү һаагаа гэхэ гү, али нёдондонойхиһоо 109 мянган литр ехые һаагаа. Хоёрдохи фермын һаалишад бүришье һайн амжалта туйлаа. Үбэлжэлгын үедэ үнеэн бүриһөө 600 литр һү һааха уялгануудаа һаалишад нэрэтэй түрэтэйгөөр дүүргэхын түлөө оролдоно. Түрүү һаалишан, аймагай Соведэй депутат Клавдия Михеевна Менщикова ажахын жэлэй 5 һара 10 хоногой туршада үнеэн бүриһөө 600 шахуу литр һү һаагаа. Мүн һаалишад М. Ф. Балуева, И. А. Русакова болон бусад 550 литрһээ дээшэ һү һааба.

Энэ жэлдэ үнеэдээ уяада байлгажа эдеэлүүлнэбди. Үбһэ тэжээл һайнаар буйлуулагдажа, тэжээлэй рационой ёһоор үгтэнэ.

Ажалдаа һайн амжалта туйлахынь тула малшадые урмашуулха гээшэ угаа шухала. Тиин колхозой правлени, партийна организаци энэ хэрэгтэ анхаралаа горьтойгоор хандуулдаг болоо. Үнгэрһэн жэлдэ һаалишадта 13 мянган түхэриг, 10 центнер һү, 3 тугал, 7 поршоонхо нэмэлтэ түлбэридэ үгтөө. Тэдэнһээ гадна үнэтэ бэлэгүүд, грамотанууд олон һаалишадта барюулагдаа. Эдэ хэмжээнүүдэй ашаар һү һаалга нилээд дээшэлжэ байна.

Манай колхоз энэ жэлдэ 371 мянган литр һү һааха ёһотой. Энэмнай нёдондонойхидо оробол 110 мянган литрээр ехэ болоно. Үнеэн бүриһөө 1100 литр һү һаахын түлөө һаалишад тэмсэжэ байна. Уялгануудаа дүүргэхэ бүхы арга боломжонууд манда бии.

Агууехэ Октябриин социалистическэ революциин 40 жэлэй ойн һайндэрые ажалай эрхим амжалтаар угтахын түлөө колхозой малшад тэмсэжэ байна.

А. Даненберг, Баргажанай аймагай Маленковай нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ.

2000 литр һү һаахын түлөө

Долгор-Сурун Цыбикова Зэдын аймагай Доржи Банзаровай нэрэмжэтэ колхоздо һаалишанаар хүдэлдэг. Ажахын жэлэй түрүүшын 5 һарын туршада нютагай үүлтэрэй үнеэн бүриһөө дунда зэргээр 692,4 литр, тэрэ тоодо февральда 170 литр һү һаажа, колхоз соогоо түрүүлжэ ябана. Хайшан гээд иимэ амжалта туйланаб гэхэдэ, нүхэр Цыбикова даажа байһан үнеэдэйнгээ харууһалга, эдеэлүүлгые эрид һайжаруулаа. Үнеэдэйнгээ томо багые, хэды шэнээн һү үгэдэгые хараалжа эдеэлүүлнэ. Мүн зоотехническэ заабариие наринаар сахидаг,

— Энэ жэлдэ үнеэн бүриһөө 2000 литр һү һааха гэһэн уялгаяа заатагүй дүүргэхэб, — гэжэ нүхэр Цыбикова найдамтайгаар мэдүүлнэ.

К. Доржиев.

Бунья Цыдынпылова Зэдын аймагай «Коммунизм» колхоздо 26 жэл соо һаалишанаар хүдэлжэ байна. Ажахын үнгэрэгшэ жэлдэ нютагай үүлтэрэй үнеэн бүриһөө 1073 литр һү һаагаа. Ажахын энэ жэлэй түрүүшын таба һара соо үнеэн бүриһөө дунда зэргээр 468 литр һү һаажа, нёдондоной эды хирэтэй сасуулхада һураггүй һайн амжалта туйлаба.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Б. Цыдынпылова. З. Веснинагай фото.

Мүрысөөн улам шангадана

Карл Марксын нэрэмжэтэ колхоз һү һаалгаар Сэлэнгын аймагта түрүүлжэ ябана. Ажахын үнгэрһэн таба һара соо энэ колхоз үнеэн бүриһөө 521 литр һү һаагаа.

Мүнөө энэ колхозой бүхы үнеэд уяада байлгагдан харууһалагдана. Эндэхи гүүртэнүүдтэ кормозапарнигууд, орооһо буталха ба бусад механизмууд тодхогдожо, тэжээл зөөлэрүүлэгдэн, олон янзын зүйлнүүдээр холигдон малда эдюулэгдэдэг болонхой.

Үнеэдһээ һү һаалгые дээшэлүүлхэ хэрэгтэ үнеэдые нэгэ хэмдэ һааха, эдеэлүүлхэ гээшэ тусгаар удхашанартай. Тиимэһээ эндэхи колхозой малшад ажалай гурим наринаар сахидаг.

Колхозой правлени, партийна эхин организаци энэ жэлдэ малшадай дунда дэлгэрһэн социалистическэ мүрысөөндэ түрүү һуури эзэлэгшэдые урмашуулха хэмжээ абаһан байна. Эндэ һара бүхэндэ 10 гаран һаалишад һү ехээр һааһанайнгаа түлөө мүнгэн шангуудые абадаг.

Колхозой эрхим һаалишан Бургут Лубсанова үүлтэртэ үнеэн бүриһөө үнгэрһэн табан һара соо 1468 литр һү һаагаа. Энэ һаалишантай мүрысэдэг комсомол басаган Зоя Данзанова энэ үе соо үнеэн бүриһөө 1340 литр һү һааһан байна. Һаалишад Долгор Цырендоржиева, Гарма Очирова гэгшэд мүн лэ ехэ һү һаана.

Нютагай үүлтэрэй үнеэдһээ балай ехэ һүн гарахагүй гэжэ урдань хэлсэдэг байгаа. Мүнөө болоод байхада иигэжэ хэлсэдэгнай буруу байна. Энээниие Карл Марксынхид өөһэдынгөө дүй дүршэл дээрэ харуулаа. Һаалишад Зина Валеева, Галя Гымнинова, Даша Дармаева ба бусад нютагай үүлтэрэй үнеэн бүриһөө үнгэрһэн табан һара соо 750—800 литр һү һааһан байха юм.

Б. Бальчинов.

БМАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

„Сельэлектрострой" трестын хүдэлмэришэдые, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэдые Бурят-Монголой АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Хүндэлэлэй грамотаар шагнаха тухай

1956 ондо хүдөө ажахые электрофицировалха түсэбөө амжалтатайгаар дүүргэһэнтэйнь дашарамдуулан, энэ хүдэлмэри хэхэдээ «Сельэлектрострой» трестын түрүү хүдэлмэришэд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэдэй габьяатай байһыень тэмдэглэн, Бурят-Монголой АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Хүндэлэлэй грамотаар шагнаха:

1. **Береснев** Василий Павлович—5-дахи СМУ-гэй электромонтажна бригадын бригадир.
2. **Жарков** Михаил Алексеевич—3-дахи СМУ-гэй ахалагша прораб.
3. **Закаменных** Николай Васильевич—5-дахи СМУ-гэй электромонтажник.
4. **Земеров** Василий Борисович—1-дэхи СМУ-гэй ахалагша прораб.
5. **Кайдап** Николай Михайлович—4-дэхи СМУ-гэй начальник.
6. **Козель** Андрей Иванович — трестые эрхилэгшэ.
7. **Король** Алексей Иосифович—5-дахи СМУ-гэй начальник.
8. **Кузнецов** Анатолий Михайлович—3-дахи СМУ-гэй электромонтажник.
9. **Макаров** Григорий Михайлович—1-дэхи СМУ-гэй тракторист.
10. **Матюшенко** Степан Евграфович—3-дахи СМУ-гэй электромонтажник.
11. **Мисливец** Товий Исаевич—3-дахи СМУ-гэй инженер-электрик.
12. **Прошин** Владимир Васильевич—4-дэхи СМУ-гэй инженер-электрик.
13. **Фомина** Валентина Максимовна—4-дэхи СМУ-гэй техник-электрик.
14. **Челпых** Петр Фатеевич—5-дахи СМУ-гэй инженер-электрик.

БМАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшын Орлогшо П. ЧЕПАРИН.
БМАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь В. ОСТРОВСКАЯ.

Улан-Удэ, Соведүүдэй Байшан. 1957 оной мартын 23.

Венгриһээ ерэһэн айлшад Лужнигай Центральна стадион хараба

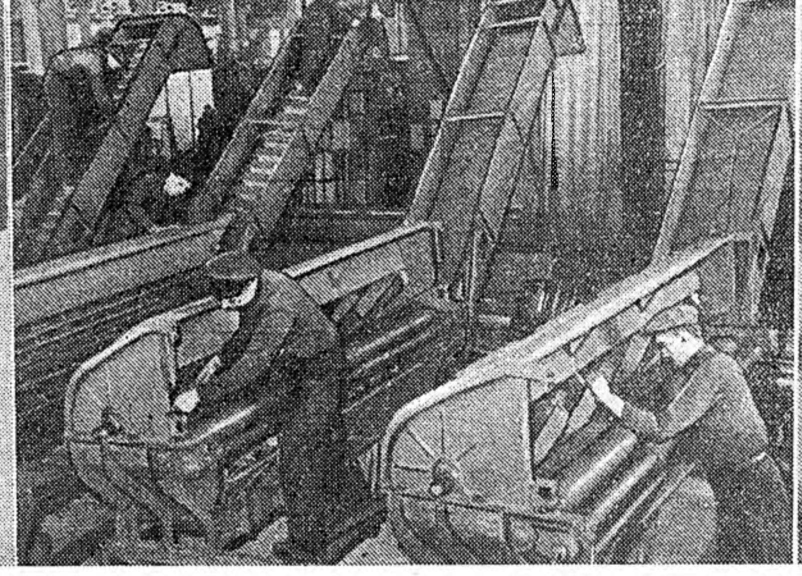
Венгриин хүдэлмэришэн-таряашанай революционно правительствын түрүүлэгшэ, Венгриин хүдэлмэришэнэй социалистическэ партиин Центральна Комитедэй түрүүлэгшэ Янош Кадар болон Венгриин Арадай Республикын правительственно-партийна делегациин бусад гэшүүд мартын 22-то В. И. Ленинэй нэрэмжэтэ Лужнигдахи Центральна стадиониие ошожо хараа.

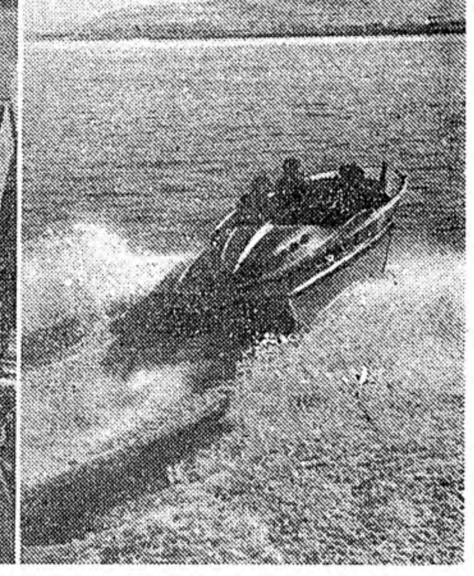
СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй дэргэдэхи физическэ культура, спортые эрхилдэг комитедэй түрүүлэгшэ Н. Н. Романов, мүн стадионой директор В. Г. Напастников гэгшэд айлшадай асуудалнуудта харюусаа. Гадна, Советскэ Союз дотор спортын ямараар хүгжэжэ байһан тухай тэдэнэр айлшадта хөөрэжэ үгөө.

(ТАСС).

ЗУРГААДАХИ ТАБАНЖЭЛЭЙ ШЭНЭ ТЕХНИКЭ

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: (зүүн гарһаа) ⊙ 1. Калининградта наймаа хэдэг машинануудые бүтээдэг завод баригдаа. Предприятиин коллектив карандаш, зуруул болон бусад эд бараануудые худалдадаг автомадуудые олоор бүтээнэ. ОТК-гэй хинагша А. М. Соколов карандаш худалдадаг автомадуудые шалгажа байна. ⊙ 2. Сталинградай судна баридаг верфь суднануудые бүтээхэһээ гадна, силос хуряалгын комбайнуудые хоёрдохи жэлээ бүтээнэ. Комбайнуудые хабсаргадаг цехтэ П. В. Богатенкын бригада хүдэлмэрилжэ байна. Тус бригада даалгабаряа 140—160 процент дүүргэнэ. ⊙ 3. Аджарска АССР. Батумиин судно-заһабарилгын завод сэнгэхэ катернуудые—глиссернүүдые (КС—2) олоор бүтээдэг болоо. Катернууд туршагдажа байна.

ТАСС-эй фотохронико.

БУРЯТ-МОНГОЛОЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ДҮРБЭДЭХИ СЕССИИН НЭЭГДЭХЭ ТУХАЙ

Бурят-Монголой АССР-эй Верховно Соведэй дүрбэдэхи сесси …ртын 25-да, Соведүүдэй хоёрдохи байшангай Эхэ зал соо үглөөнэй … часта нээгдэхэнь.

Эхэ орондоо эрхим шанартай мяха тушааая

Мяха, нооһо ехөөр абахын түлөө тэмсэнэбди

Эрье хонидые харанабди. Эдэ хонидоо зунай ногоон дээрэ гараһанһаань эхилээд; түхэреэн жэл соо һайса харууһалжа, таргалуулнабди.

Хонидые ямаршье сагта бэлшээхэдээ нэгэл газарта адуулжа болохогүй. Тиимэһээ хододоо бэлшээриень һэлгэжэ байхада хонид 3—4 хоноод лэ һайн ногоондо орожо, эдеэлжэ ябадаг. Үдэрэй халуунда бэлшээри дээрэ бөөгнэрөөд ябаһан хонидые тараажа байгаад, түрүүшынхиень хойнонь оруулжа байгаад адуулхада һайн. Юуб гэхэдэ, түрүүн ябаһан хонид хэзээдэшье хагда ногооной һайниень түүбэрилэн эдижэ ябадаг гээшэ. Хожомдожо ябаһан хонид сададаггүй.

Бэлшээри дээрэ хонин бүхэниие адаглажа, хаража ябадагбди. Хэрбээ зарим нэгэн хониной хэдэн үдэр соо муугаар эдеэлээд ябаа һаань, ветеринарна мэргэжэлтэдтэ дуулгадагбди. Мүн бэлшээри дээрэһээ хонидоо асаржа уһалхадаа нэгэ бага амаруулаад, дахин һөөргэнь гарганабди. Намарай сагта хюруугай унаад байхада хонидые үглөөгүүр эртэ бэлшээридэ гаргажа болохогүй юм. Юуб гэхэдэ, хюрууда хонидой туруун муудадаг, доходдог, холын бэлшээридэ ябажа шадахаяа болишодог. Энээниие бидэ, хонишод, ехэ анхаралдаа абанабди. Тиимэһээ намар хүйтэн хюруутай байгаа һаань, наранай һайса халатар хониднай хотон соогоо байлгагдаад, һүүлээрнь үдэшэ орой болотор бэлшээри дээрэ ябажа, садатараа эдеэлдэг юм.

Хонидой хүсэ шадалые буурууլангүйгөөр, жэгдэ һайнаар харууһалаад байхада нооһонииншье ехэ байдаг. Нёдондо жэлдэ отарын 500 гаран эрье хониһоо толгой бүриин 3,5 килограмм нооһо хайшалаабди. Мүнөө жэлдэ хонин бүриһөө 4 килограммһаа доошо бэшэ нооһо хайшалха уялга абанхайбди. Нооһо ехээр абахын тулада хонидоо жэгдэ һайнаар харууһалжа, эдеэлүүлжэ байнабди. Мүн хонидой нооһоной ехээр гээгдэхэгүйн тулада шугы бургааһа багатай газараар адуулнабди.

Зун, намартаа хониднай һайнаар харууһалагдажа, убэлжэлгэ гарзагүйгөөр үнгэржэ байна. Хониднай тобир тарган. Мүнөө үдэшэ, үглөөнь үбһэ, зелёнко садатарынь эдюулнэбди.

Мүнөө отара дээрэмнай 575 эрье хонид бии. Һамгантаяа сугтаа хүдэлнэбди. Эдэ хонидоймнай 300 гараниинь намар болотор һайнаар харууһалагдажа, тус бүридөө 60—70 килограмм шэгнүүртэй болотороо таргалуулагдаха юм. Тиигээд олохониинь гүрэндэ тушаагдаха байна.

Иигэжэ хонидоо хүсэд таргалуулжа, гүрэндөө эрхим шанартай мяха, нооһо тушаахын түлөө тэмсэжэ байнабди.

Д. Дараев, Мухаршэбэрэй аймагай Ворошиловай нэрэмжэтэ колхозой ахалагша хонишон.

Арга боломжонуудаа хүсэд хэрэглэхэ

Ажахын үнгэрэгшэ жэлдэ Прибайкальска аймагай колхозууд мяха абалгаар ехэхэн гээгдэлдэ орохон байгаа. Илангаяа гахай үсхэбэрилгэдэ бага анхарал хандуулагдадаг һэн. Аймаг соо абтаһан 289 тонно мяханай 48 тоннонь гахайн мяхан байһан юм. Гүрэндэ мяха худалдаха түсэбөө аймагай колхозууд дүүргээгүй. Тушаагдаһан.худалдагдаһан мяханай ехэнхинь туранхай болошоо. Гансал энээнһээ боложо колхозууд 20 тонно (амидын шэгнүүрээр) үхэрэй мяха гэхэ гү, али 80 мянган түхэриг хиидэ хосорооһон байна бшуу.

Мүнөө жэлдэ аймагай колхозууд доторойнгоо арга боломжонуудые хаража үзөөд, 580 тонно мяха абаха гэжэ шиидээ, тэрэ тоодо 220 тонно гахайн мяхан, абтаха юм. Тиигэжэ бүхыдөө мяха абалга 2 дахин, гахайн мяха—дүрбэ хахад дахин ехэ болгогдохонь.

Энэ зорилгоёо хүсэд бэелүүлхын тула колхозуудта ехэхэн хүдэлмэри ябуулагдана. Шахагдаха адуу мал илгагдажа, тусхай гүүртэнүүд болгогдоно. Малые шэгнэхэ хүдэлмэри һаяар дүүргэгдэхэнь. Мүнөө жэлдэ аймагай колхозуудта 3128 толгой гахай шахагдажа, тус бүридөө, 80 килограмм шэгнүүртэйгээр 980 толгой эбэртэ бодо мал таргалуулагдажа, 2,8 центнер шэгнүүртэйгээр гүрэндэ тушаагдаха, худалдагдаха юм. Гурбадахи кварталда 5 мянган шубууд үсхэбэрилэгдэжэ, 7 тонно шубуунай мяхан абтаха байна. Мүн байтаһалагдаха 180 морид амяарлан харууһалагдаха юм. Дүй дүршэлтэй, ажалша бэрхэ хүнүүд гахайшанаар, адуушанаар, мал адуулгашанаар томилогдоно.

КПСС-эй айком, аймгүйсэдком мяха ехээр абахын түлөө дэлгэрһэн социалистическэ мурысөөнэй 5 һарын дүнгүүдые хаража үзэһэн байна. Мяха абалгаар зарим тэды амжалта туйлагдажа эхилээ. Аймагай колхозуудта хамта дээрээ 210 тонно мяхан абтаа гэхэ гү, али нёдондоной энэ үеынхитэй сасуулхада мяха абалга 20 процентээр дээшэлээ. «Заветы Ильича» колхоз эдлүүриин газарай 100 га бүридэ 15,7 центнер мяха, тэрэ тоодо хахалагдадаг газарай 100 га бүридэ 4,4 центнер гахайн мяха абаад байнхай. Мүнөө шахагдажа байһан 300 толгой гахай энэ һарын һүүл багаар гүрэндэ тушаагдаха юм.

Мяха абалгые эрид ехэ болгохын тула мал адуулагшад, гахайшад, хонишод тон шухала үүргэ дүүргэхэ байна. Тиимэһээ тэдэнэй ажалые урмашуулхын тула нэмэлтэ түлбэриин энэ журам зохёожо байнхай. Энээнэй ашаар колхозниигуудай оролдолго эрмэлзэлгэ бүришье эршэдэхэ юм.

Тэжээлдэ зорюулагдажа 65 гектар газарта хартаабха, ногоон конвейертэ 125 га зелёнко таригдаха, мүн сабшалангай 730 гектар газар харганаа, бургааһанһаа сэбэрлэгдэхэ байна.

Эдэ бүгэдэ хэмжээ-ябуулганууудай ашаар ажахын энэ жэлдэ аймагай колхозууд эдлүүриин газарай 100 га бүридэ 25,4 центнер мяха, тэрэ тоодо хахалагдадаг газарай 100 га бүридэ 17,4 центнер гахайн мяха абаха дүүрэн арга боломжотой болохо юм. Тиигэжэ мяха абалгаһаа 2,5 миллион олзо доход орохо болоно.

Г. Ильин.

Гахай олоор шахадаг болоо

Үнгэрһэн жэлдэ Кяхтын аймагай колхозууд мяха абаха, гүрэндэ тушааха түсэбөө үлүүлэн дүүргэһэн байна. Мүн гахай үсхэбэрилхэ түсэб дүүргэгдээ һэн. Энэ жэлдэ бүхыдөө 8326 центнер мяхан абтаха ёһотой. Ажахын жэлэй табан һарада аймагай колхозуудта 2712 центнер мяхан абтаа. Ульяновай нэрэмжэтэ, «Красное Знамя» колхозууд түсэбөө 40—45 процент дүүргээд байна.

Погранична МТС-эй харьяата Калининай нэрэмжэтэ колхоз (түрүүлэгшын орлогшо нүхэр Гайфутдинов) мяха абаха талаар һайн амжалта туйлаа. Мартын нэгэнэй мэдээгээр энэ колхоз 493 центнер мяха абаа гэхэ гү, али түсэбөө 45 процент дүүргээ.

Мяха ехээр абажа, гүрэндөө хараалагдаһан болзортонь тушааха хэрэгтэ гахай үсхэбэрилгэ тон ехэ удхашанартай. Тиин гахайн фермын (даагшань нүхэр А. Т. Агафонов) хүдэлмэришэд оролдосотой һайнаар хүдэлмэрилнэ. Колхозой гахайшад 35 эхэ гахайһаа 350 центнер мяха абахын түлөө шангаар тэмсэжэ байна. Ажахын жэлэй эхилһэнһээ хойшо 121 толгой гахай гүрэндэ тушаагдаа.

Мүнөө үедэ 70 гахай шахалганда байна. Ойрын үдэрнүүдтэ 50 центнер гахайн мяхан тушаагдаха юм. Декабрь, январь һарануудта абтаһан поршоонхонууд апрель, май һарануудта шахалганда табигдажа, 95 центнер мяхан абтахаар хараалагдана. Нэгэ түрэһэн эхэ гахайнууд туд бүридөө центнер татахаар болотороо шахагдаад тушаагдаха юм. Шахагдажа байһан гахайнуудые харууһалагшад Рая Заримова, Шамсибаян Каримова, Мария Попова гэгшэд ажалдаа оролдосотойгоор хандана. Мүн эхэ гахайнуудые харууһалагшад Варвара Уварова, Прасковья Протопопова гэгшэд 20 эхэ гахайһаа 150 поршоонхо абаад, гарзагүйгөөр, тобир тарганаар түлжүүлжэ байна.

Һайн шанартай, тарган мяха гүрэндэ тушаахын түлөө апрель һарада тусхай гүүртэнүүд эмхидхэгдэхэ юм.

Энэ шухала хэрэгые нэн түрүүн МТС-эй, колхозой зоовет мэргэжэлтэд эмхидхэхэ ёһотой. Теэд бэлэдхэлэй хүдэлмэри балай харагданагүй. Залуу мал шэгнэгдэнэгүй. Энэ шалтагаанһаа харууһалжа байһан малайнгаа һарадаа хэды шэнээн шэгнүүрээ нэмээһыень малшад мэдэнэгүй. Погранична МТС-эй дирекци машина гү, али трактор дээрэ шэгнүүр тодхожо, һарадаа нэгэ дахин гүүртэ, отарануудаар ябажа мал шэгнэхэ хүдэлмэри эмхидхэхэ ёһотой байгаа, теэд юушье хэнэгүй. Саашадаа МТС-эй директор нүхэр Еланов, главна зоотехник нүхэр С. С. Артамонов энэ шухала хэрэгтэ анхаралаа табиха зэргэтэй.

Д. Болхоев, манай корреспондент.

★ Гахайханууд ★

Хабтайлдаһан шэхэтэй,
Шантайлдаһан хоншоортой,
Энеэдтэйхэн хөөрхэнүүд,
Өөһэдынхеэрээ өорхэнүүд
Эдээхэн олон поршоонхы
Эшхэрэн гэнтэ сошооһойб!
Орохо гараха газараа
Оложо ядан гүйлдэхэл,
Ори бархи табилдан
Олон тээшээ сасархал!

Мүнсылдэһэн бэетэй,
Бэлтылдэһэн нюдэтэй
Эдээниие зүб мүрөөр
Эдеэлүүлжэ шадабал,
Харууһалжа үсхэбэл,
Харюу бэлэгээ дэлгэхэл:
Альга зузаан саалаараа
Амыемнай тоһодохол,
Ажалта үдэрэй мүнгые
Арба дахин нэмээхэл!

Ш. НИМБУЕВ.

Харюусалгагүй ажалай хойшолонгууд

Хоригин аймагай Хрущевой нэрэмжэтэ колхоздо хонид турана, хурьгад олоор гарзална

Аймагайнгаа центртэй хаяа хадхажа зэргэлһэн Хрущевой нэрэмжэтэ колхоз мал ажал эрхилдэг, илангаяа хонин һүрэгые олоор үсхэжэ байһан колхоз юм. Мүнөө Байсын эбэрээр урдажа гараһан Үдэ голой нуга тохойнуудаар, мүн Ара Байсадашье хэдэн мянган хониной бэлшэжэ ябахань харагдадаг.

Үнгэрэгшэ жэлдэ энэ колхоз хониин һүрэгэйнгөө тоо толгойе 21 процентээр олошоруулжа, 7898 толгой хонитой болоһон, хонин бүриһөө дунда зэргээр 2,7 килограмм нооһо хайшалжа, муу бэшэ амжалта туйлаһан байна. Энэ колхозой миллионһоо үлүүтэй мүнгэн олзо доходойнь 70 гаран процент гансахан нооһо тушаалгаһаа ороо.

Тиимэһээ эндэхи колхозниигууд артелиингээ эгээл ашаг олзо ехэтэй һалбари—хонин ажалые улам саашань эрид түргэн хүгжөөхэ зорилго урдаа табяад, энэ һалбарида онсо анхаралаа хандуулха зэргэтэй байгаа. Мүн колхозой хүтэлбэрилэгшэд болон мэргэжэлтэд мүнөө жэлэй үбэлжэлгые, түл абалгые һайнаар эмхидхэн үнгэргэхэ, тиин саашадаа энэ һалбарияа хүгжөөхын үндэһэ һуури табиха ёһотой байгаа гээшэ.

Гэбэшье, тус колхозой (правлениинь түрүүлэгшэ нүхэр Борисов П. С., парторганизациин секретарь нүхэр Ф. П. Плешков) мүнөө үеын байдалые хаража үзэхэдэ, малайнгаа, илангаяа хонидой үбэлжэлгые ехэ муугаар үнгэргэжэ, олон хонидые тураажа, абаһан хурьгадаа гарзалуулжа байна. Энэ колхозой 1-дэхи, 2-дохи ОТФ-гэй алишье отарада ябахада, эхэ хонидой олонхинь хэмгүй тураһан байна, тиимэһээ нооһоёо ехээр гээжэ захаланхай. Илангаяа Барадий Найдановай, Пунсук Жамбаловай, Гыма Данзановагай болон бусадшье отарануудта хонидынь ехээр тураа, хурьгадынь олоороо гарзална.

Тус колхоз, һүүлшын мэдээгээр, абаһан 2182 хурьгадһаа 541 хурьга гарзалуулба, мүнөөшье хурьгад гарзалһаар.

Байсын Үбэр гэжэ газарта байһан Гыма Данзановагай отарада үдэ багта хүрэжэ ерэхэдэ бэлшээридэ гарангүй газаа үлэһэн олон эхэ хонид хооһон хорой соо хаалтатай, хүнүүдые харамсаараа маарaлдажа байба. Эдэнэр ехээр туража, ууса нюрганиинь яндайлдашанхай, зариманайнь гэдэһэншье халсаржа, улаа нюсэгэн болошонхой. Тиихэдэ, газаа, хорой-хуһамаг соогуур хохиртой худхагдашаһан нооһон дүүрэн. Мүн нүгөөдэ хорой соонь горьтойхон болоһон хурьгад мүн лэ хүнүүдые харамсаараа маарaлдан гүйлдэжэ ерэнэ. Хурьгадай эдижэ, шэмхэлжэ байһан үбһэниинь хорой соо харагданагүй.

—Хонидтнай яатараа тураа гээшэб. Нёдондо энэ үедэ ямар һэмбэ? —гэжэ отарые даагша Гыма Данзановаһаа асуухадамнай ехэшье гайхалгүй янзатайгаар:

—Хари юрдөө мэдэгшэгүйб. Юугээ һанажа тураа юм. Нёдондо үбһэ тэжээлээр холо муушье һаа, иитэрээ тураагүй һэн,—гээд, саашань ехэл гомдолтойгоор иигэжэ үргэлжэлүүлнэ:

—Энэ жэлдэ урданайхида орходоо үбһэ тэжээл элбэгтэйшье һаа, тэрэнэймнай хубаари жэгтэйхэн лэ байгаагша даа. Ноябрь һараһаа эхилжэ үбэлэй хүйтэн һарануудта хурьгалха хонидтоо дан бага үбһэ үгэжэ, ото адуулганда ябуулаад, мүнөө хурьгалһан, турашаһан хойнонь ехэ ехээр гансата үгэһэниинь буруу. Хонидой түрэжэ захалтар үбһэ эдюулээгүй шахуутай гээшэбди.

Энэ хонишоной, мүн бусадшье хонишодой мэдүүлһээр, колхозой правлени, тэрэнэй түрүүлэгшэ нүхэр Борисов, мүн зоотехник нүхэр Халзанова хонидойнгоо тэжээлые хубаарилхадаа ехэ алдуу гаргаһаниинь элирнэ. Үбэлэй түргэн хүйтэндэ, хонидой хурьгалжа захалтар үбһэ тэжээлэйнь нормые ехээр хаһажархёод, хонидой туража захалхада хүсэ шадалыень тогтоожо абаха ямаршье хэмжээ абаагүй. Тиихэдэ хонидто минеральна тэжээл орой үгтэдэггүй байха юм.

Эгээл энэ ушарһаа эхэ хонид ехээр тураһан, мүн байрын шиниг нойтонһоо, агаарайнь мууһаа, зүб мүрөөр эдеэлүүлжэ хүсэд шадаагүй дээрэһээнь хурьгад олоороо гарзалжа захалһан байна. Жэшээлхэдэ, Гыма Данзановагай отарада 404 хурьгад абтаһан аад, 150 гараниинь үхэшоо. Эндэ хурьгадайнь байра ехэ шиигтэй, агаарынь муухай болошонхой. Теэд эндэхи хурьганай байрые сэбэрлэхэ тухай хөөрэлдөөн колхозой ОТФ-е даагша нүхэр Жамсаранов МТС-эй директор нүхэр Убеев хоёрой хоорондо һаяхан лэ болоо юм. Теэд тэрэнэйнь хэзээ хүсэлдэхэнь мэдэгдэнэгүй.

Энэ отараһаа холо бэшэхэнэ байһан Пунсук Жамбаловай отарын байдал бүришье бэрхэтэйхэн болонхой. Эндэ эхэ хонид ехээр тураа, тиигээд абаһан 459 хурьгадайнгаа тэн хахадһаа олые гарзалуулаа.

—Хурьгаднай хамшаглажа тогтохоёо болёод байна. Ноёд, мэргэжэлтэд хэлэхэдээ хонидоо ехээр тураагаад, харууһа эдеэлүүлгээ буруугаар, муугаар хээ гээшэт гэгшэ. Минии һанахада, хамшаг боложол хурьгад гарзална гэжэ һананаб,—гэжэ ОТФ-е даагша нүхэр Жамсаранов мэдүүлнэ. Мүн колхозой түрүүлэгшэ нүхэр Борисовшье иимэрхүүгээр харюусаха байха.

Теэд эндэхи колхозой хүтэлбэрилэгшэд, мэргэжэлтэд энэ тохёолдоһон байдалаа хаража, мэдэжэ байгаад хурьгадай гарзалха, хонидойнгоо тураха ябадалые зайсуулха хэмжээ абаагүй һууһандаа сэхэ зэмэтэй. Яахадааб гэхэдэ анханһаа хойшо эхэ хонидые муугаар харууһалжа турааһан, хурьгадаа шиит нойтотой байрада байлгаһан байна бшуу, үдэртөө үсөө хүхүүлдэг байгаа. Тиихэдэ отарануудта харууһа, эдеэлүүлгын ямаршье зоотехническэ журам заабари сахигдахаһаа байтагай тиимэ заабари, зүбшөөл колхозой зоотехник нүхэр Халзанова үгэдэгшьегүй байгаа.

Колхозой партийна организаци, тэрэнэй секретарь нүхэр Плешков, хонишодой дунда политическэ, ойлгууламжын хүдэлмэри тон һулаар ябуулна. Хонишодой дунда хөөрэлдөө үнгэргэхэ ушар тон хомор, социалистическэ мурысөөн ёһо тэдыгээр эмхидхэгдэнхэй. Отарануудаар ябахада плакат, лозунгнууд харагдахань хомор.

Тиимэһээ партиин Хориин айком ба аймгүйсэдком, Хориин МТС-эй дирекци энэ колхоздо хурьгадай гарзалха ябадалтай тэмсэхын, томо хонидой гарзалангүй хүхэ ногоон дээрэ хүлөө гэшхэхын тулада яаралтай хэмжээ абажа, тэрэнэй дүүргэлтые тус колхозой хүтэлбэрилэгшэдһөө шангаханаар эрихэ ёһотой.

Ц. Дандаров, манай корреспондент.

Аймагай газетэнүүдэй хуудаһануудһаа

ДҮРБЭН КВАРТАЛАЙ ТҮСЭБ

Хрущёвой нэрэмжэтэ колхозой загаһашадай бригада Баргажан гол дээрэ загаһа барижа байна. Тус бригадын гэшүүд февраль һарада, мүн мартын эхээр оройдоо хоёр дахин губшуур татаһан юм. Эдэ таталганууддаа хамта 355 центнер загаһа бариһан байна.

Колхозой загаһашад хүршэ колхозуудайнгаа загаһашадай бригадатай мурысэн, жэлэйнгээ түсэбые болзорһоонь урид дүүргэхын түлөө тэмсэнэ. Мартын 7-ной үдэр губшуураа нэгэ дахин татахадаа тэдэнэр 50 центнер загаһа бариа.

Иигэжэ коммунист И. Ф. Федоровой хүтэлбэрилдэг бригадынхид 4 кварталай түсэб дүүргэбэ. Бригадын гэшүүд туйлаһан амжалтаараа һанаагаа амарангүй, үшөө 590 центнер загаһа барижа, колхозойнгоо квартальна түсэб дүүргэхэбди гэһэн уялга абаа.

«Баргузинская правда» газетэһээ

ХАБАРЫЕ ТҮГЭС БЭЛЭДХЭЛТЭЙГЭЭР УГТАХАНЬ

Ворошиловай нэрэмжэтэ колхозой гэшүүд энэ жэлдэ тарилгын талмайн гектар бүриһөө 10 центнерһээ бага бэшэ ургаса хуряажа абаха гэжэ шиидэбэ.

Эдэнэр хүсэд хүрэхэ үрэһэ бэлэдхээд, тарилгын шанарта сүм хүргөө. Колхозой гэшүүд мүнөө таряанайнгаа поли дээрэ наг шэбхэ гаргажа эхилээ. Жэшээнь, 98 центнер үнеэн, 18 центнер шубуунай аргал болон наг шэбхэ поли дээрэ гаргагдаа. Илангаяа кукуруза тариха полидо үтэгжүүлгэ ехээр хэгдэхэ юм.

«Баргузинская правда» газетэһээ

ПИОНЕРНҮҮД КОЛХОЗДО ТУҺАЛНА

Фофоновско долоон жэлэй һургуулиин пионернүүд Сталинай нэрэмжэтэ колхоздо агротехническэ хэмжээ-ябуулгануудые үнгэргэхэдэнь ехэхэн туһаламжа үзүүлнэ. Тэдэнэр 35 центнер үнеэн, 3,5 центнер шубуунай аргал суглуулжа тушаагаа.

Һургуулиин 19 пионернүүд мүнөө фермын залуу малые шефтээ абанхай. Пионернүүд шефтээ абаһан фермэдээ үдэр бүри ошожо, тугалнуудые уһална, эдеэлүүлнэ, байрыень сэбэрлэнэ. Мүн энээнһээ гадна, фермэ дээрэ фото-монтаж эмхидхэлсэнэ, номой булан түхеэрэлсэнэ. Илангаяа пионернүүд Гоша Ушаков, Галя Бичигова, Котя Глушков, Маня Соловьева болон бусад даалгагдаһан ажалдаа ехэ оролдосотойгоор хандана.

«Байкальский колхозник», Байкало-Кудара.

СҮҮДХЭДЭЭ 1400 ЛИТР ҺҮ ҺААХЫН ТҮЛӨӨ

Сталинай нэрэмжэтэ колхозой һүнэй-товарна фермын һаалишад февраль һарада фермынгээ бүхы үнеэдһээ сүүдхэдээ 1000 гаран литр һү һаахабди гэһэн уялга абаһан байгаа. Эдэнэр абаһан уялгаяа нэрэтэй солотойгоор бэелүүлнэ.

Фермын һаалишад бии байгаа арга боломжоёо тооложо үзөөд, март һарада фермынгээ үнеэдһээ сүүдхэдээ 1400—1500 литр һү һаахабди гэжэ шиидэбэ. Энэнь һара соо 42 тонно һүн болоно.

Илангаяа һаалишад В. Скворцова, Н. Степанова, В. Михалёва гэгшэдэй габшагай ажалые тэмдэглэмээр. Тэдэнэр үнгэрһэн таба һара соо үнеэн бүриһөө 633 литр һү һааһан байна. Эдэнэр шударгы ажалайнгаа түлөө нэмэлтэ түлбэри абана.

МТФ-гэй һаалишад ажахын жэлэй дүүрэтэр үнеэн бүриһөө 1600 литрһээ бага бэшэ һү һааха хүсэлэнтэй.

«Победа», Тарбагатай.

ШАХАМАЛ САРНУУД

Зэдын эхин гэжэ нютаг «Коммунизм» колхозой һубай мал байрладаг юм. Эндэхи бэлшээринь хагда, ногоо һайнтай, һубай мал байлгахада ехэ тааруу зохид газар. Колхозой түрүү малшадай нэгэн Жамса Сосоров һубай мал таргалуулха талаар баян дүй дүршэлтэй болоо. Үнгэрэгшэ ажахын жэлэй март һарада нүхэр Сосоров 280 толгой эрэ буруу, хашарагуудые тушаажа абаад, зунай хүхэ ногоондо бэлшээжэ таргалуулһан байгаа. Мүнөө залуу сарнууд намарайнгаа хүшэ шадалые балайшье һуларуулангүй, тобир тарганаар ондо орожо байнхай.

—Ерэхэ зунай ногоо эдеэлжэ байхадаа, эдэнэрни бүри томо, тарган сарнууд болоод байха, гэжэ үхэршэн хөөрэнэ.

Зундаа нүхэр Сосоров сарнуудые саг сагтань уһалаад, хужар долёолгоод, һайн ногоотой бэлшээридэ үдэр, һүнигүй адуулжа, залуу малаа түргөөр таргалуулдаг. Дүй дүршэлтэй адуулагшан энэ жэлдэ гүрэндөө эрхим шанартай, тарган мяха ехээр тушаахын тулада мүнөө сарнуудаа тураангүйгөөр ондо оруулжа байна.

«Закаменай үнэн» газетэһээ.

КОМСОМОЛШУУД, ЗАЛУУШУУЛАЙ ВОСКРЕСНИК

«Комбайн» колхозой комсомолшууд болон залуушуул колхозойнгоо таряанай полидо наг шэбхэ гаргахадань эдэбхитэйгээр хабаадалсаба. Тэдэнэй үүсхэлээр эндэ хоёр дахин комсомолшууд, залуушуулай воскресник һаяхан үнгэргэгдэбэ. Мүнөө тэдэнэй хүсөөр 53 центнер наг шэбхэ поли дээрэ гаргагдаад байна. Колхозой залуушуул һаяа үдэрнүүдтэ иимэ воскресникүүдые үшөө олоор үнгэргэхэ гэжэ хараална.

«Кударинский колхозник» газетэһээ.

ОРСК. Ленинэй нэрэмжэтэ үргэн үйлсын мүнөө байдаг газарта долоон жэлэй урда тээ хооһон талмай байһан юм. Мүнөө эндэ олон дабхар гоё гэрнүүд, Культурын ордон, һургуулинууд, магазинууд баригданхай. Никелькомбинадай, мүн Чкаловай нэрэмжэтэ нефть болбосоруулдаг заводой хүдэлмэришэд эдэ гэрнүүдтэ һуудаг.. Ленинэй нэрэмжэтэ үйлсэдэ гэрнүүд улам олон боложол байна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Ленинэй нэрэмжэтэ үйлсэ.

ТАСС-эй фотохроника.

Малшадые халуун анхаралаар хүреэлхэ

Редакцида ерэһэн бэшэгүүдэй шэнжэлэл

Манай республикын мал ажалай ...мэрилэгшэд һү ехээр һаахын, ...ехээр абадаг болохын түлөө ...найн тэмсэнэ. Энэ үбэлдөө рес...икын колхозуудай фермэнүү...һаалишад үнеэн бүриһөө үдэр...хахад пүүд, пүүд һү һаахын тү...тэмсээ. Мүнөө гахайшад, үхэр...хонишод абаһан түлнүүдээ ...бүриһөөр томо болгохын, ...таргалуулжа, гахай олоор ша...мяха ехээр абахын түлөө ...дожо байна.

...үүехэ Октябриин 40 жэлэй ойе ...тэй түрэтэйгөөр угтахын түлөө ...сөөн мүнөө хаа хаанагүй үргэ...дэлгэрэнхэй. Энэ муры...малша бэрхэ хүнүүд түрүү ...ээлхын, һү, мяха, нооһо бо...бусад зүйлнүүдые гүрэндэ ехээр ...тулада оролдоно, оролдожо...байна. Мал ажалай хүдэлмэри...дэй ажал хүндэтэйшье, харюу...тайшье гээшэ. Хүдөө ажахын ...шухала һалбарида ажаллажа ...хүнүүдтэ зохихо эрхэ бай...байгуулха, тэдэнэй культурна ...ые хүсэдөөр хангаха гээшэ ...озуудай правленинүүдэй, пар...а организацинуудай нангин ...болоно. Гэтэр олон газарта ...шадта зохихо анхарал хандуу...адаггүй, эдэнэй эрилтэдэ ду...балайгаар хандадаг ушар али ... Энэ асуудалаар редакцида ...бэшэг ородог байна.

...лхозой отара, гүүртэнүүд олон ...арта байражанхай. Эндэхи мал...а үни заяанай кино харуулаг...гүй. Энэ жэлэй эхинһээ оройдоо ...удаа кино харуулагдаа гэжэ ...ингын аймагай «Коммунизм» ...озһоо нүхэр **Николаев** бэшэнэ. ...най үбэлжэдэг Гангата гэжэ ню...а кино асарагданагүй. Тиихэдэ ...озой центрһээ 30—40 модоной ...арта байдаг малшадта кино ...шахаданшье, аппарадынь ходо ...рдэг гү, али ондоо нэгэ шалта...һаа харуулагдадаггүй. Шэнэ ...-картина тухай оройдоо хэлэл...гүй aаб даа. Мүн киномеханик ...эмнай хүдөөгүүр ябахадаа ки...ой удха тухай үбгэд хүгшэдтэ ...жэжэ үгэдэг байха ушартай. ...тиигэдэггүй, тэдэнэр билет ху...аад, арай тэжэ киногоо харуу...болоол һаа, дүүрээ. Хэжэнгын ...гүйсэдкомой культурын таһа...даагша нүхэр Патрущев энээн ...ай һаналаа табидаггүй. Мүн ...аймагай Ворошиловай нэрэм...э колхозой 2-дохи бригададахи ...бай орхигдошоод байһан тухай ...ай хүдөө бэшэгшэ **Нимаева** мэ...энэ. Энэ клуб соо дарамта муу...болошонхой, үни заяанай ор...шонхой байна. Эндэхи кол...игууд сүлөөтэй сагаа культур...үнгэргэхэ аргагүй байдаг.

Теэд, энээниие өөдэнь татажа, культурна гуламта болгохо тухай хэншье һаналаа табидаггүй. Эндэхи бригадын бригадир, колхозой хүтэлбэрилэгшэд энэ клубые хүдэлгэхэ яһала аргатай.

Колхозуудай фермэ, гүүртэнүүдээр кино муугаар харуулагдана, зарим газарта огтолон харуулагданагүй гэһэн мэдээсэл олон газарһаа ородог.

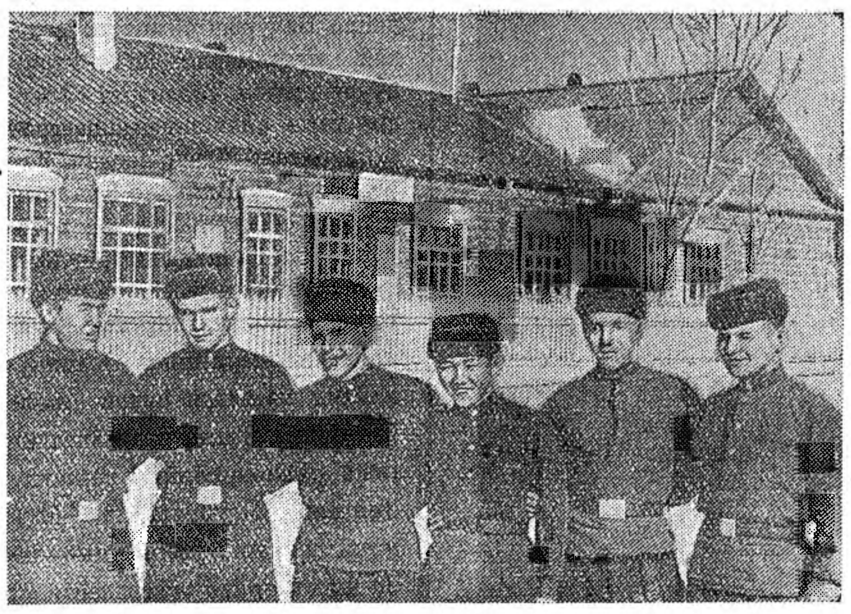
Манай хүдөө бэшэгшэд **Данзанов, Жанчипов** гэгшэд Яруунын аймагһаа иигэжэ бэшэнэ:

— «Коммунизм» колхозой правлени, партийна организаци колхознигуудайнгаа культурна эрилтые хангаха гэжэ оролдоногүй гэжэ сэхэ хэлэхээр. Энэ колхозой зарим гүүртэ, отарануудта улаан булан, культбаза гэжэ байхагүй. Заримандань байхадаашье мүртэйгөөр хүдэлдэггүй. Газетэ, журналшье абаашагдадаггүй. Эдэ нүхэд энээниие иимэ баримтаар тодорхойлон харуулна. Колхозой центрһээ арбаад модоной газарта Хуһан Хушуун гэжэ газарта гүүртэ байдаг. Энэ томо гүүртэнүүдэй нэгэн юм. Эндэ газетэ, журнал абаашагдадаггүй, радиоприемнигшье үгы. Эндэхид «дүлии балай» байна гэжэ гомдодогынь зүйтэй. Һунгалтын урда тээшье, һүүлээршье эндэ ойлгууламжын хүдэлмэри мүртэйгөөр ябуулагдаагүй байһаар. Колхозой партийна, комсомольско организацинууд, тэдэнэй секретарьнууд нүхэд Будацыренов, Климов гэгшэд зохихо хэмжээ абаха ёһотой.

Малай гүүртэ, отарануудта газетэ саг соогоо абаашагданагүй, зарим газарта бани түлигдэнэгүй гэхэ зэргын мэдээсэлнүүд редакцида олоор ородог байна. Жэшээнь, Закаменай аймагай «Дружба» колхозһоо нүхэр **Цыденов** энээн тухай бэшээ. Тус колхозой Бильчир гэжэ нютагта яһала һайн бани бии аад, түлигдэнэгүй.

Мал ажалда хүдэлдэг колхознигууд жэлэй дүрбэн сагта ажаллажа ябадаг гээшэ. Эдэнэр малаа үсхэбэрилжэ, ашаг шэмэ ехээр абахын түлөө хүсэ шадалаа зорюулан хүдэлнэ. Тиимэһээ һайнаар хүдэлхэ эрхэ байдал эдээндэ олгохо гээшэ тон шухала асуудал болоно. Колхозой правлени, партийна организацинууд энэ асуудалда һаналаа табиха ёһотой. Мүнөө малай үбэлжэлгын айхабтар харюусалгатай үе ерэбэ. Түл абалга түлэг дундаа ябажа байна. Малшад үдэр һүнигүй шахуу мүнөө ажаллажа байна. Тиимэһээ байра байдалайшье, ажалайшье талаар эдээнэй эрилтэдэ колхозуудай правленинүүд хайхарамжатайгаар хандаха уялгатай.

★ Һуралсалаа ★ эрхимээр дүүргэбэ

Хүдөө ажахые механизацилгын Сэлэнгэдэхи училищи тогтоһоор 25 жэлэйнгээ ойе ерэхэ жэлдэ тэмдэглэхэнь. Үнгэрһэн хугасаа соо училищи олон мянган механизаторнуудые бэлдэжэ, республикынгаа МТС-үүд, колхозуудта эльгээгээ. Тэдэнэй олонхинь һуралсажа, олоһон мэргэжэлээ шадамараар хэрэглэн, ажал хүдэлмэри дээрээ эрхим амжалта туйлана. Училищие дүүргэжэ гараһан нүхэр Дымбрылов Социалистическэ Ажалай Геройн нэрэзэргэдэ хүртэһэн байна. Мүн училищие дүүргэһэн залуу тракторист Владимир Банин мэнэ һая Москвада болоһон шэнэ, боро газар ашаглалга дээрэ шалгарһан комсомолшууд болон залуушуулай Бүхэсоюзна суглаанда хабаадалсаа. Залуу тракторист Банин Сагаан-Усанай МТС-тэ хүдэлмэрилхэ зуураа, Зэдын үргэн тала дайдада 900 гектар шэнэ газар элдүүрилһэн байха юм. Эдээн шэнгеэр хүдэлмэрилжэ, ажалаараа суурхаһан механизаторнууд яһала олон.

Мүнөө хабарай тарилгын эхилхэһээ урид училищи үшөө 120 гаран тракториснууд-механигуудые бэлдэжэ гаргахань. Тэдэнэй түрүүшын гушаад хүн шалгалтаяа эрхимээр үгөөд, ажалай путёвкоор Зэдэ, Тори, Сэлэнгэ, Кяхтын ба бусад аймагуудта хүдэлмэрилхөөр мордобо. Мүн һаяар олохон хүн комбайнернуудай мэргэжэл шудалаад, талын корабльнуудые жолоодохоёо МТС-үүд, колхозуудта ошохоёо түхеэржэ байнхай.

Училищи һуралсалай олон мастерскойтой. Һүүлэй хоёр жэлэй туршада автогараж, комбайн заһабарилха мастерской һурагшадай хүсөөр баригдаа. Тэдэнь эгээ шэнэ техникээр хангагданхай.

Мүнөө училищи залуушуулые шалган абажа захалаа.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: 1. Училищие эрхимээр дүүргэһэн залуу механизаторнууд Я. Посохов, А. Метешов, П. Исаков, А. Шелковников, Д. Буянтуев, Г. Калабухов, И. Васильев гэгшэд байна. 21-дэхи группын эрхим һурагшад Ерофеев Лишкеев гэгшэд трактор жолоодолгоор шалгалта гаража ябана.

А. Ипатовай текст
Е. Ринчиновагай фото.

Г. ДАШАБЫЛОВ

Геолог Аюур

Аяншалха Аюурнай ехэл дуратай
Аажам дайдын уужамаар.
Арадаа үргэбшэтэй, гартааалхатай,
Амилнал сэбэр агаараар.

Аяншалһан замынш яһала ута:
Аяар «Артегтэ» амараал һэн.
Нёдондо зун нүхэдөөрөө хамта
Номин Байгалы хараа һэн.

Зузаан гербари асараа,
Зурааша ха юм өөрөө,
Геологуудаар нэгэтэ ябаһанаа
Гоёор бидэндэ хөөрөө.

Хадын оройн саһан толорөөд,
Харьялдаг горход урилдаан.

Үнгын шулуу Аюур олоод,
Үзэдэг, шэнжэлдэг удаан.
«Ашагта малтамал олодог һайб —
Алта, зэд, алмаз».
Арюухан иимэл һаналтай
Аюурнай алхалаа.

Хизаар үргэн түрэл нютагай
Карта зураг буулгаа.
Эрдэм һуралсалда туһатай
Элдэб ногоо суглуулаа.

Шэнжэлхэ Аюурнай ехэл дуратай
Сэлгеэ һайхан ороноо.
Арадаа үргэбшэтэй, гартаа алхатай,
Аяншалхал геолог болоод.

А. БАДАЕВ

Нүхэртөө

Сэрэгэй албанда танилсаад
хоюулан
Саһан дээгүүр мүлхинэбди
шадамараар.
Эхэ орондоо бүхы хүсэеэ зорюулан
Эрмэлзэнэбди бидэ юушье
дабахаар.
Зааханшье нюуса хоорондомнай
үгыл даа,
Зэргэлжэ хоюулан жагсаалда
гэшхэлнэбди.
Хоюулан ушараад иигэжэ
ябахадаа
Ханилалгын ашые гүйсэд
мэдэбэбди.

Түрүүшын үдэрһөө сэрэгэй албан
Тиимэшье химда бэшэ хэбэртэй.
Хатуу шанга лэ жаяг заршам,
Хүнгэхэнөөр энээндэ дагахань
бэрхэтэй.

Ёһотойл сэрэгшэ болотороо
саашадаа
Яһала хүлһэн хубсаһандамнай
шэнгэхэ.
Уставай ёһоор һуралсажа
ябахадаа
Удангүй бидэнэртэ мэргэжэл ерэхэ.

А. МАНГАТХАНОВ

Коммунис партии

(ДУУН)

Байгал үргэн далаймнай
Байсын шулуун тулгатай юм.
Баран совет араднай
Большевик парти түшэгтэй юм.
Халима дүүрэн Байгалнай
Хадын шулуун тулгатай юм.

Хамаг совет араднай
Коммунис парти түшэгтэй юм.
Элбэг, һайхан Байгалнай
Эрдэни шулуун тулгатай юм
Энхэ мүнхэ араднай
Ленинэй парти түшэгтэй юм.

Фестивалиин дуун

Бурят-Монгол оронһоо
Бултанай дууе асараабди.
Басагад, хүбүүдэй үмэнэһөө
Баярай мэнды асараабди
Дабталга: Наһандаа хухюун,
Наадандаа хамтаран,
Аялгалан дуулан,
Аяглан хатарая.
Холын, дүтын нүхэдтэ
Халуун дураа асараабди.

Холын, дүтын нүхэдэй
Хани болохоо ерээбди.

Дабталга.

Наадаша, дууша зоноор
Налагай зугаа олообди.
Наадаша, ажалша зоноор
Нэгэл һаналтай болообди.

Дабталга:

Сибирь нютагнай

(ДУУН)

Аажамхан Сибирь нютагнай
Ангарай гэрэлээр толоржо байна.
Айдархан шуран нүхэднай
Амгалан ажалаар түрүүлжэ байна.
Бууралхан Сибирь нютагнай
Братска ГЭС-ээ барижа байна.

Баатархан шуран нүхэднай
Барилгаа ехээр ябуулжа байна.
Эльдинхэн Сибирь нютагнай
Ильичын гэрэлээр толоржо байна.
Эдирхэн шуран нүхэднай
Эрдэмээр хэрэгээ хүтэлжэ байна.

Б. ЦЫРЕНДЫЛЫКОВ

ХАБАР

Эмнин, энеэн маряаһаар
Эгэтын оройгоор шаран,
Элшэеэ сасан элбэгээр
Аалихан гараба наран.

Ажалай сэнгүү үглөөгүүр
Агаарта хөөрэн жэргэхэеэ,
Аляа хөөрхэн булжамуур
Өөдөө дэгдэн ниидэлэй.

Зондоо ажалаараа суурхаһан,
Залуухан хүбүүн Амгалан

Ульгамаар жолоодон «ДТ»—гээ
Урдахан талаар хүнхинүүлээ.

Амиды юумэндэл гулдиран,
Анзаһан дороһоонь дэгнүүл
Тооһо татан булгилан,
Талые дүүрэн һэхэгдэнэл...

Шэнэ ехэ түсэбүүдэй
Шэниисэ баян таряалангай
Алдар суута илалтануудай
Ажалай хабар яаранхай.

Ширабсэнгэ БАДЛЫН

ГАСАЛАНҺАА ГАРАҺАН ГАЛАН

☆

Сатирическэ рассказ

☆ ☆

...Нэгэдэмэл Хүсэн» колхоздо ба...ын модо бэлэдхэхэ хүдэлмэри ...г дундаа. Колхознигууд үүрэй ...онтой урилдажа бодоод, үдэ... боро хараантай үрдилдэжэ ...аад, элүүр бэеын эршэ шадал ...үлэн хүдэлнэ. Зуун жэлэй зул...сэбэр нарһад булад эритэдэ бу...аад, түгсэг дээрэһээ дэбхэрэн ...ад лэ тарайна. Шэлбэһэ һалаа...ыень шулажа арилгаһан хүжэ ...мододые трактор урьхалаад, ...ран шэрэһээр, уужам талмайда ...на. Олон хүбүүд угтажа, тэрэ ...онь тайрана. Бревнонуудые тэр...нэсэ мухарюулжа, адар томо ...бельнүүд болгон ябтална...

...нтэ нэгэнэйнь харахада, сар...һүхэ газарта хэбтэбэ. Хэнэй ...бэ? Эли! Арбаад хоногто ажал ...хэбэртэй болоод, Галан гэдэг ...ябадалтай хүйхэр арилаа! ...һаа айшоод, амигүй гүйхэдөө ...хадые тэмгэ харайжа, шэл...рхи руу сэб сэхэ ябашаба. Нэ...лтэйе абажа хармаанаа ханги ...эд, хоёр жабжаараа шүлһэ ...руулһаар тэндэһээ гарана. Уг...ай саана арайхан гараһаар ...аень мулталжа, бутылкын ...ойгоор «бульд-бульд» байса ...жина.

...уунһаа— муу, модонһоо — хөө» ...ушарһаа, арбаад хоногто ар...аягын амһар хара хараһаар, ...аанинь һабшнижа, хооһорхо ...энэ. Үлэһэн мүнгэсэ арьбадха...һанаатай, хэдэн үдэр хаарта...ние бэдэрбэ. Үйлсын мухар за...байралһан, бүхы залуу на...хаартада залгигдаад, үргэ ша...болоһон нэгэ үбгэниие олобо. ...барюубшагүй мүнгэниинь агшан зуура үнэһэ шандаруудал урхиржэ, үбгэнэй хармаан худар ябашоо. Хан гэхэ хашарһагүй, уруу дуруу болоод, үйлсэдэ гарана. Урда үдэрын ууһан архиһаа мангарланхай, толгой соонь туулган шудхагдаһан шэнгеэр үбдэнэ. Иишэ тиишээ хараашалан, нилээд зогсоно. «Һохор талаан дайража», таниһан үзэһэн хүн ябажашье болохо гэжэ һанаад, зуун граммай «агнуурида» гарана. Хэдэн час олоной дундуур ябуултана. Танил хэншье харагдабагүй.

Нэгэ столоводо оробо. Ажалша хүнүүд амтатай гэгшын шарамал, шанамал эдеэ эдинэ. Дүүрэн духаряа уугаад, даруу зохидоор хөөрэлдэнэ... Углууда зогсоод, борби дээрээ бохигоножо байтарнь, хуушанай хундагын нүхэр байһан Гэндэн орожо ерэбэ. «Зай даа. Уулган болоо!»— гэжэ бодоод, мэндэшэлхэ һанаатай холоһоо гараа һарбайба. Гэндэн дуратай— дурагүйгөөр сэб хүйтэн гараа барюулна. Үгэ дуугүйгөөр дэгэлээ үлгэсэдэ үгэнэ. Галан баһал дэгэлээ үлгэлсэбэ. Архинша хүнэй хумхи хухюур ябадалые бэеэрээ үзэһэн Гэндэн хотынь хооһониие нэбтэ хараад, Галанда хэдэн бууза, хундага архи абана. «Хахад шэлтэйе абахагүй байгаа гү?» гэжэ Галан гайхаба. Эдеэнэй оросые ульгам болгохын тэдыдэ гансахан духаряа уугаад, Гэндэн дүүргэнэ.

Арад зондо шоодбори болоһон, алкоголик гэлсүүлһэн Гэндэн улаан зүрхөө узуураарнь адхажа, архи уухаяа болинхой юм. Галанай гуйлтые ула дороо унагаана. Гэндэн гээшэ хэлэһэндээ хүрэдэг, зориһоноо дүүргэдэг хүн. Хамар доро хахархай биил гээд, һагшуур шэнгеэр һархиржа байдаггүй. Архи уухаяа татахамни гэжэ арад зондо сэхэ хэлэһэнһээ хойшо һогтуу ябаагүй. Колхоздо орожо хонишон болоод, айл аймаг, ажалшан нүхэдтөө хүндэтэй болоо юм. Хубсаһа хүнарынь сэбэр! Шэг шарайнь сэлмэг! Нюдэниинь галтай! Ухааниинь һонор!

Үшөө хэдэн хоног үнгэрбэ. Үһэндөө дарагдаһан толгойнь бутуула ургаһан дэгнүүлшье гэхээр, уруунь харуулһан горшоогшье гэхээр болшоо. Хэдэн хоногто угаагдаагүй хүзүүниинь булгайрай заводто будагдаһан шэнги. Үйлсөөр урагшаа хойшоо ябаһан зон Галаниие хараад шоо үзэнэ, шобто харана. Ажалһаа зугадаһан хүнэй иимэ болодогые улад зон таажа мэдэнэшье ха даа!

Үйлсын ута богониие хэмжэһэн юумэндэл, һөөргэ уруугаа нилээд, ябуултаад, магазинай хэрэлсы дээрэ хэсыжэ һууна. Удаан һууна. Саг ошоногүй. Наран огторгойдоо няалдашаһан мэтэ хүдэлнэгүй.

— Та гээшэ гүт, Галан Архинчеев?— гэһэн эхэнэр хүнэй абяан хажууһаань дуулдаба. Гэнтэ харахадань, почто зөөдэг басаган телеграмма асаржа яаралтайгаар үгэнэ.

— Тогтомол байрагүй хүн байжа намайе зобоогоот,—гэжэ хэлээд тэрэ басаган бурд байса эрьелдэн, саашаа ябашаба. Галан үзэглэн уншана. Аяар холын Анаагай колхозһоо наятай үбгэ эсэгэнь бэшээ:

«Хүрэһэн үбшэншье үгы хэбэртэй. Зүгөөр, хүрэхэ наһаяа хүрөө хаб. Бусажа ерэ. Һүүлшынгээ гэрээд үгэ хэлэхэб. Үбгэн эсэгэшни».

— «Яһыень барилсахаяа» ошохо гэхэдэ мүнгэн... Үгы юумэн үхэрһөө хашан! Таниһан үзэһэн хүниие бэдэрэн иишэ тиишэ гүйнэ. Хэншье олдобогүй. Мүнгэ хаанаһаа олохоб? Олдохогүй! Вайгуул хүндэ хэн мүнгэ барюулаад табиха гээшэб! Ябана, ябана... Үшөө нэгэ хоног ходорбо. Дахин үйлсэдэ гараад ябатарнь, хүршэ колхозой нэгэ үбгэн туласа ерэбэ. Галан нэрэ обогыншье лаб мэдэнэгүй. Хөөрэлдэһөөр байтараа, үбгэн эсэгыень таниха байжа, «наһанһаа нүгшэхын урда аша хүбүүнтээ уулзаг даа» гэһэн сэбэр сэдьхэлээр Галанда гэртээ бусахыень мүнгэ үгэбэ. «Энэ мүнгэнһөө зуун граммайхи үлэхэ байна» гэжэ бодоод, зууе абажа уужархина. Дахяад хахад шэлтэйдэ аһаба. Уданшьегүй тэрэнь Галаниие бүхэд баряад, үйлсэдэ хаяжархёо.

Үүрэй сайха уеэр һэрибэ. Хүйтэн гээшэнь! Шүдэнүүдынь табжаганалдана. Үүдэ тоншоно. Залуухан милиционер үүдээ нээжэ, Галаниие тэндэһээнь гаргаад, энеэбхилэн хэлэнэ:

— Үдэшэ үйлсэдэ хэбтээт. Автомашинанууд толгойнтнай хажуугаар гаража байхадань, таниие асараа һэм.

Хайрсаг сооһоо хооһон шэлыень гаргажа үгэхэдөө, иигэжэ нэмэбэ:

— Энээнһээ бэшэ эдлэл зөөри танда байгаагүй.

Ами наһыень абарһан милиционертэ баясхалан хүргөөд, Анаа ошохо һанаатай, нюргаа үргэлөөд гараа һэн. Ябгаар, тэргээр, машинаар таба-зургаан хоногто ябажа, тэрэнэй ерэхэдэ, үбгэн эсэгэнь наһа барашаһан, мэнэ һаяхан хүдөөлүүлэгдэһэн байба. Олон аха дүүнэрынь, түрэл саданиинь, нүхэд зониинь «архиин тулам» Галаниие угтажа, гомдол хараал хоёроо хэлээ һэн. Үбгэн эсэгынгээ оролдоһон ашыень харюулангүй Галан уй-хай, уһа нюдэн болобо.

«Үнэн зүрхэнһөө үбгэн эсэгээ, уг гарбалайнгаа нэрэ түрые хайралдаг байбал, архиншан болохогүй, ажалһаа тэрьелжэ арилхагүй байгааш!» гэжэ хүн зон хэлэбэ. Галанай нюдэнэй нёлбоһон газар дэмыл уһална. Хэншье этигэнэгүй. Үдэшэндөө колхозой правленидэ Галаниие ерүүлбэ. Колхознигууд дүүрэн. Арһа мяхаяа архяар нэбтэлээд, солоёо сооложо, уг гарбалаа уруунь татажа ябаһан Галаниие архи хаартаар артелиин нэрэ түрэ бузарлахашни гэлдэжэ, колхознигууд хэдэн тээһээнь шүбэгэдэһэндэл шүүмжэлбэ... Үсэд үхэр бэшэ, хүн шэнги хүн байһандаал—олоной хэлэһые ойлгобо хэбэртэй... Хармаанлажа асарһан хооһон бутылкаяа гаргажа, хабтагай шулуун худар шэдэхэдэнь, «хан... ян...» гэһэн абяан дуулдажа, хойшолонгүй холодоһондол болоод дууһана. Врачта хандахадань, зүрхэнэйш бүдүүн һудал булин шуһанда бүглэгдэхэдөөшье болохо гэжэ шоглон тудхаба. Сэбэр агаарта ажал хэхые дурадхаба. Нарһан ойдоо ошожо, хүлеэжэ хүлэршэһэн һүхэеэ барьяад, хэндэшье булигдангүй хүдэлхэ гэжэ оробо. Арбанһаа адагаар, долоонһоо доогуур нормоёо дүүргэдэг байһан аад, зарим модошодые арай-арайхан ахижа эхилбэ. Гэбэшье, һурашаһан юумэ һураар татагдашагүй байдаг хадань, архи тээшээ тэгүүлдэг анханайнь аймар булталзана. «Хуушан бойтогоо үмдөөд» гүйхөөр забдана. Гүйнгүй, тэсэбэ. Хүлһэниинь хүнэгһөө адхарһандал гоожоно. Нүхэдөө харахадань, хашалгүй, хүхюутэй хүдэлнэ.

Үдэр һүнигүй—һара шахуу Галанай һанал архи ажал хоёрой хоорондо һөөргэ—уруугаа гүйнэ... «Нэгэдэмэл хүсэн» колхоз хорин гэр, шэнэ клуб, малай дулаан байрануудые бариха модо бэлэдхэжэ дүүргэбэ. Модошод амарна. Газаа игаажа һуунад. Бусад колхознигууд ерээд, тамхилна, хөөрэлдэнэ... Баатар Батоев эхилээд, бултадаа Галаниие шүүмжэлжэ оробо. Һогтуугаар хэһэн бүхы буруу үйлэнүүдыень балшыса гаргаба. Галан уруу дуруу. Арсахашье аргагүй. Хүлһэеэ ханшыгаараа аршана. Үхибүүд суглarна. Ямар нэгэ үзэсхэлэнэй амитаниие хараһандал гайхана. Духаряа тээшэ дугташаха залигүй болошоһон Галан гуйбаргаһаар гэр тээшээ ошоо бэлэй.

. Хоёр һара үнгэрөө..Галанай ганса толгой соо хоёр Галан ходо арсалдажа байба. Һүүлэй һүүлдэ ажалша Галаниинь архинша Галандаа ара дэгээ хэжэ, тад гэдэргэнь тарайса унагаагаа! Отолоотой модо шэрэжэ, гэр байрын барилга эхилнэ. «Баатар Батоевтай мүрысэхэб. Муул һаа — Галан Архинчеев, мохоол һаа — магардаан хутага» гэжэ намаар наада хэдэг зарим нэгэшүүл юун гэжэ байжа гүйсэгээхэ ааб? Гургалдай шэнги гоёхон хоолойтой болонхой, нилтаганажашье байхадаа болохо. Намдал адли, архи хаарта намнадаг хүнүүд баһал заһарха байна»,—гэжэ бодоно.

Шал һогтуугаар гэртээ ерээд, аяга шанагаа хаялхаяа, хэрүүл хэлэ татахаяа болибо. Гэрэлмаань Галанаа таалажа хананагүй аабза. Хэлэндэ орошоһон Баярынь «Архинчеев бэшэ, Галанов гээшэб!» гэжэ хүн зонтой буляалданхай. Архиин арбан гасаланһаа гаража шадаһан Галаниие бүхы колхознигууд магтана.

МТС-эй 25 жэлэй ой

Мухаршэбэрэй аймагай Гашейн МТС тогтоһоор 25 жэл болоо. Олон жэлэй туршада ажалдаа шалгаржа, 1956 ондо абаһан уялгаяа үлүүлэн дүүргэһэнэйнь түлөө БМАССР-эй Хүдөө ажахын министерство МТС-эй олон хүнүүдые Хүндэлэлэй грамотаар шагнаба.

Шагналда хүртэгшэдэй дунда трактористнууд—С. Аносов, П. Васильев, тракторна бригадын бригадирнууд, Г. Бурлаков, И. Калашников, комбайнернууд А. Овчинников, Д. Гончиков болон бусад хамтадаа 12 хүнүүд оролсоно.

В. Шнайдер.

„Байгалай толон" журналай ээлжээтэ номер

«Байгалай толон» журналай 1-дэхи номер һаяхан бурят хэлэн дээрэ хэблэгдэжэ гараад, захигшадта эльгээгдэбэ.

Константин Седых гэгшын «Дагуур» романай үргэлжэлэл болохо «Эхэ нютаг» гэжэ романай эхин, Всеволод Ивановой «Энэдхэг орожо ябанабди» гэһэн романай үргэлжэлэл хэблэгдээ.

Энэдхэгэй агууехэ уранзохёолшо Рабиндранат Тагорой шүлэгүүд, Пакистанай поэт Фаизай «Түрмэ соо үдэшэлэн», Иранай поэт Жалэйн «Заахан мүнгэшэ дархан» гэжэ шүлэгүүд, Монголой уранзохёолшо Ц. Дамдинсурунай «Хүбүүхэй хурьган хоёр» гэжэ рассказ журналай энэ номерто толилогдонхой.

Ирхүүгэй университедэй студент В. Петоновой «Инагтаа», «Үбэл» гэһэн шүлэгүүд, Д. Черниновэй «Хабарай сагта» гэжэ рассказ оронхой.

«Улаан Арми Байгалай үмэнэ» гэһэн И. Кузнецовой статья, «Шэнэ Корейгээр аяншалга» гэһэн С. Бадмаевай замай тэмдэглэл хэблэгдэбэ.

«Ангар дээгүүр сасарһан гэрэл» гэжэ Е. Бондогой очерк соо Ирхүүгэй ГЭС-эй барилга тухай хэлэгдэнэ.

Тэрэшэлэн Г. Павловай, Л. Элиасовай, А. Бальбуровай болон бусадай статьянууд журналай номерто хэблэгдээ.

Залуушуулай барилгын бригада

Энэ жэлэй эхиндэ Хэжэнгын аймагай «Коммунизм» колхоздо залуушуулһаа бүридэһэн барилгын бригада эмхидхэгдээ һэн. Энэ бригадые даагшаар ажалдаа үнэн сэхээр хандадаг дархан Николай Балдуев томилогдоһон байгаа.

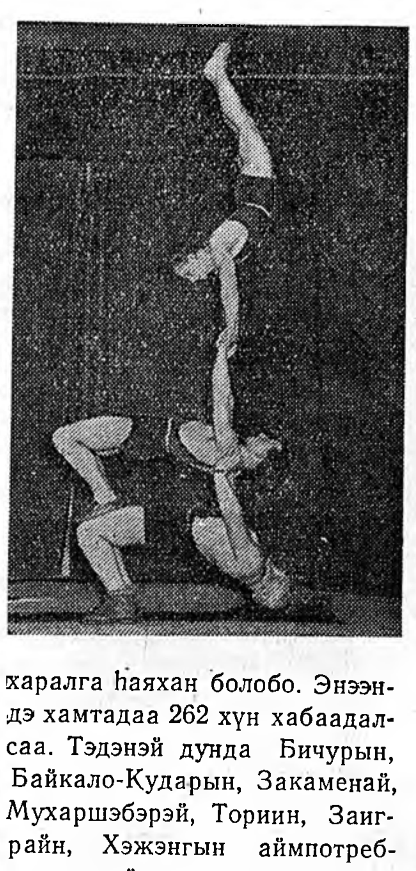
Тиигэжэ тэдэнэр Шэнэһэтэ гэжэ газарта 500 хониной байха байра барижа эхилээ һэн. 400 кубометр модон бэлэдхэгдэжэ, трактораар шэрэгдээ. Мүнөө үедэ хониной байрын торхонь бодхоогдожо байна. Залуушуул энэ барилгаяа Октябрьска революциин 40 жэлэй ойн һайндэртэ бэлэг болгон дүүргэхээр шиидэнхэй.

Д. Николаев.

Шадамар бэрхээр наадагшад шалгараа

Республикын эд хэрэглэгшэдэй кооперациин хүдэлмэрилэгшэдэй дундаһаа уран бэрхээр наададаг, эгэшэг һайханаар дууладаг, солбон шуумараар хүнүүдые элирүүлхэ

харалга һаяхан болобо. Энээндэ хамтадаа 262 хүн хабаадалсаа. Тэдэнэй дунда Бичурын, Байкало-Кударын, Закаменай, Мухаршэбэрэй, Ториин, Заиграйн, Хэжэнгын аймпотребсоюзуудай хүдэлмэрилэгшэд, мүн Бурмонкоопсоюзай, кооперативна техникумэй коллективүүд бии.

Тус харалгада аймпотребсоюзуудай хүдэлмэрилэгшэд яһала һайнаар бэлдээ гэжэ тэмдэглэхэ хэрэгтэй. Илангаяа Бичурын, Байкало-Кударын, Мухаршэбэрэй, Закаменай аймагуудай уранһайханай коллективүүд һайн костюмуудые бэлэдхэһэн байна.

Харуулагдаһан номер бүхэниинь үнгэ бүриин, олон янзын дуунууд болон хатар танцаһаа бүридэһэн байгаа.

Кооперативна техникумэй багшанар болон студентнүүд шамбай солбоноороо, ирагуу һайхан хоолойгоороо харагшадые ехээр һонирхуулаа. Илангаяа ахадүүнэр Спиченкотэн, багшанар Варинова, Черноярова гэгшэд шадамар бэрхээр дуунуудые дуулаа. Тэрэшэлэн Ториин аймпотребсоюзай хүдэлмэрилэгшэ Лидия Филатовна Климова ород арадай дуу ирагуу гоёор дуулажа, һайшаалда хүртөө.

Хэжэнгын аймпотребсоюзай хүдэлмэришэн нүхэр Цыренжапова бурят арадай дуу, дуулажа, Бурмонкоопсоюзай залуу хүдэлмэришэн Коля Лемешов, Байкало-Кударын аймпотребсоюзай хүдэлмэришэн Перфильев болон бусад олон янзын номернуудые гүйсэдхэжэ, магтаалда хүртэһэн байна. Залуу дуушан Коля Лемешов «Это—русская земля» гэһэн ород арадай дууе хонгёо һайханаар дуулаба. Мүн Бичурын аймпотребсоюзай хүдэлмэрилэгшэ, баянист П. Разуваев, өөрынгөө зохёоһон «Байкальская лирическая» гэжэ дуу дуулаа. Харагшад энээниие нь ехэ зохидшоожо шагнаа.

Номернуудаа һайнаар гүйсэдхэгшэдтэ шангууд үгтөө.

Хүдөөгэй коллективүүдэй дундаһаа Бичурын аймпотребсоюзай хүдэлмэрилэгшэд түрүү һуури эзэлбэ. Тэдэнэртэ «Звезда» гэжэ радиоприёмник грамотатайгаар барюулагдаа. Тэрэшэлэн Байкало-Кударын аймпотребсоюзайхид — хоёрдохи, ториинхид—гурбадахи һууринуудые эзэлээ. Тиихэдэ городой коллективүүдэй дундаһаа кооперативна техникумэйхид нэгэдэхи һуури эзэлһэн байна. Тэдэнэртэ «Звезда» гэжэ радиоприёмник грамотатайгаар барюулагдаа. Мүн уран һайхан номернуудые онсо шадамараар гүйсэдхэһэн 22 хүндэ шангууд, 28 хүндэ грамота үгтэбэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: 1. Улан-Удын кооперативна техникумэй хонгёо һайхан хоолойтой дуушадай хоор. 2. Ахадүүнэр

Спиченкотэн акробатическа номер харуулжа байна. 3. Бурмонкоопсоюзай уранһайханай самодеятельностиин коллективэй гэшүүд туркмен арадай хатар наадажа байна. 4. Мухаршэбэрэй аймпотребсоюзай уранһайханай самодеятельностиин коллективэйхид татар арадай хатар наада гүйсэдхэжэ байхань харуулагдана.

Л. Хайдуров.

Японой коммунистнуудай уряа да Англиин компарти харюу үгэбэ

ТОКИО, мартын 22. (ТАСС). Рождество арал дээрэ Англиие водородно буу зэбсэг туршуулхагүйн түлөө үргэн тэмсэл хамтаран ябуулая гэһэн Японой коммунистнуудай уряа да Англиин компарти харюу үгөө. Энэ харюуень «Акахата» газетэ толилоо. Ядерна буу зэбсэг туршуулхагүйн түлөө японой арадай, Японой коммунистическэ [...]тиин эрид шууд тэмсэжэ бай[...] Великобританиин коммунисти[...] парти һайшаагаад, Англиин ко[...]нистнууд бүхы хүсэеэ элсүү[...] Рождество арал дээрэ водор[...] бомбо туршуулхагүйн түлөө, я[...]на буу зэбсэгые сүм хорюулхы[...]лөө тэмсэл ябуулха гэжэ мэдү[...]

Индиин инженернүүд Советскэ Союз ерэхэнһ

ДЕЛИ, мартын 20. (ТАСС). Эрдэм һургаалаа дээшэлүүлхынь тулада 91 инженер-металлургнуудые Индиин правительство Советскэ Союз эльгээбэ гэжэ Индиин [...] металлургиин министр Кришн[...]чари мэдүүлбэ.

Эб найрамдалай тала баримталагшадай Бүхэбирманскэ конференци нээгдэбэ

РАНГУН, мартын 22. (ТАСС). Эб найрамдалай тала баримталагшадай Бүхэбирманскэ конференци мартын 21-дэ Рангунда нээгдээ. 191 делегат, мүн 33 ажаглагшад энэ конференцидэ хабаадана. Тэдэнэр ороной 21 районһоо, 45 городһоо ерээ юм.

«Арадуудай хоорондо эб найрамдал бэхижүүлхын түлөө» уласхоорондын ленинскэ шангай ла[...]ат Такин Кодо Хмаинг гэгшэ [...]ференцидэ хабаадалсана. Ко[...]ренци мартын 23 болотор үр[...] жэлжэ, орон дотор, бүхы д[...] дээрэ амгалан тайбан байдал [...] тоохо талаар абтаха хэмжээ[...] тухай асуудалнуудые зүбшэн хэ[...]хэ юм.

Суданай гадаадын хэрэгүүдэй министрын мэдүүлгэ

ПАРИЖ, мартын 22. (ТАСС). Эр Рияда гэжэ нютагта Суданай правительственна делегациин хүндэлэлдэ хэгдэһэн уулзалган дээрэ Суданай гадаадын хэрэгүүдэй министр Ахмед Махгуб үгэ хэлээ гэжэ Саудовска Аравиһаа Франс п[...] агентствын корреспондент мэд[...]нэ. Суданай правительство о[...] гүрэнүүдэй хэрэгүүдтэ оролсохо[...] бэеэ даанхай политика ябуулха[...] гэжэ министр мэдүүлээ.

МЕН агентствын мэдээсэл

КАИР, мартын 21. (ТАСС). Суэцкэ каналай ямараар сэбэрлэгдэжэ байһыень хинан шалгажа байһан экспертнүүдэй комитедэй толгойлогшо генерал Уилер мартын 21-дэ мэдүүлгэ хээ гэжэ МЕН агентство мэдээсэнэ. Тэрэнэй ёһоор апрелиин 10-аад болотор канал[...] сэбэрлэгдэжэ, тэрээндэ ба[...] ямаршье суднанууд гарадаг б[...]хонь.

Мүнөө 2000 тонно багтаамжа[...] суднанууд каналаар гарана [...] мэдээсэгдэнэ.

Таиландын премьер-министрээр Пибунсонграм томилогдобо

ПАРИЖ, мартын 22. (ТАСС). Франс пресс агентствын мэдээсэһэнэй ёһоор, Таиландын король Пумипон «Сери Манангкасила» гэжэ хүтэлбэрилхы партиин ударидагша Пибунсонграм гэгшые Таиландын правительствын премьер-мин[...]рээр томилоо.

«Сери Манангкасила» гэжэ [...]ти дотор олон һаналтай зо[...] бии дээрэһээнь, шэнэ правител[...]вода орохо хүнүүдые олохонь [...] хүшэр байха гэжэ мэдээсэгдэн[...]

Ливанай национальна конгрессэй манифест

БЕЙРУТ, мартын 22. (ТАСС). Ливанай правительство США-гэй президентын тусхай түлөөлэгшэ Ричардс гэгшэтэй хэлсээ хэжэ, энээн тухайгаа мэдээсэл толилһон байна. Элдэб политическэ партинуудые, организацинуудые, тус тус ажалябуулагшадые нэгэдүүлдэг Ливанай национальна конгресс дээрэ дурсагдаһан мэдээсэлтэй дашарамдуулан манифест толилоо. Ливанай мүнөөнэй хүтэлбэрилэгшэд «Эйзен[...]рэй түсэбые» һайшаахадаа, Б[...]дунгска конференциин шиидхэб[...]нүүдтэ, араб оронуудай лигиин [...]тавта огто таарахагүй, зүрюу [...]даадын политика ябуулна гээш[...]жэ манифест соо хэлэгдэнэ.

Энэ политика хадаа ороной [...] даанхай байдалда ехэ аюултай [...]жэ манифест соо онсолон тэм[...]лэгдэнэ.

Бермуд арал дээрэ боложо байһан хэлсээн тухай Канадын хэблэл иигэжэ бэшэнэ

ОТТАВА, мартын 22. (ТАСС). Канадын газетэнүүдэй түлөөлэгшэд Эйзенхауэр Макмиллан хоёрой Бермуд арал дээрэ хэжэ байһан хэлсээе тайлбарилхадаа, США Англи хоёрой хоорондо олон арсалдаата асуудалнуудай бии дээрэһээ, хоёр правительствын толгойлогшонор 4 үдэрэй туршада эдэ бүхы арсалдаагаа шиидхэхэнь бэрхэтэй гэжэ бэшэнэ.

Дунда Зүүн зүгтэ эзэмдэхэ политика ябуулхадаа, США болбол Англи Франци хоёрой энэ талаар хэрэглэдэг арга методүүдые буруушааһаншье һаа, өөһэдөө хэрэглэхээ байна гэжэ Сент-Катерин городто гарадаг «Стандард» газетэ бэшэнэ. Тиимэһээ Англи Америка хоёрой һаналаа нэгэдүүлхэнь хэсүү.

Мүн США болон бусад баруун оронуудай хоорондо гадаадын худалдаанай талаар ехэ арсалдаан бии гэжэ «Глоб энд Мейл» га[...] тэмдэглэнэ.

Үнгэрэгшэ жэлдэ дэлхэйн п[...]нүүдэй ондоо гүрэнүүдтэ худал[...]даг юумэнэй ниитэ хэмжээн [...] процентээр дээшэлһэн ба[...]һаань, Америка 40 процентээр [...] юумэ ондоо гүрэнүүдтэ худал[...] Тиихэдээ бусад гүрэнүүдһээ С[...]гэй худалдан абадаг юумэн о[...]доол 14 процентээр ехэ бол[...] Энэнь улам ехэ юумэ газаа тээш[...] худалдажа, улам бага юумэ ху[...]дан абадаг болохо гэжэ США-[...] оролдожо байһые гэршэлнэ. [...] мэтын политика США-гэй ябу[...]даг дээрэһээ Европын гүрэн[...] США-да улам ехэ үридэ ор[...] Тиимэһээнь Бермуд арал д[...] зүблөө хэжэ байһан хүтэлбэри[...]шэд арсалдаата асуудалнуудаа [...] нэгэн һаналтай боложо шадахаг[...]дөө болохо гэжэ «Глоб энд Ме[...] газетэ тэмдэглэнэ.

Чанкайшистнуудта хатуу харюу үгтэбэ

ПЕКИН, мартын 22. (ТАСС). Синьхуа агентствын мэдээсэһэнэй ёһоор, чанкайшистнуудай дүрбэн истребитель Шаньтоу (Сватоу) городой шадар КНР-эй агаарай дайдада нэбтэрэн ороо. Хитадай а[...]дай-сүлөөрэлгын армиин зени[...] артиллери дайсанай нэгэ само[...]дые буудажа унагаагаа.

Урда Вьетнамда үлэсхэлэн зоболонто байдал тохёолдобо

ХАНОЙ, мартын 22. (ТАСС). Урда Вьетнамай зарим нютагуудта мүнөө жэл ургаса муу байһан дээрэһээ, эндэхи зон үлэсхэлэн хооһон байдалтай болонхой. Хүнүүд, илангаяа хүүгэд туража үхэнэ.

Вьетнамай Демократическа Республикын правительство хадаа туража үхэхэеэ байһан зондоо хубаажа үгэхэеэ 10 мянган тонно рис бэлэг болгожо, манһаа абыт гэжэ Урда Вьетнамай засагаархидта хэ[...] дахин дурадхаһан байна. Гэбэш[...] Урда Вьетнамай засагаархид [...] бэлэгыень абахаһаа усэдөөр ар[...]на. ДРВ-гэй Улаан Хэрээһэнэй [...]ществын түрүүлэгшэ һаяхан у[...] Вьетнамай Улаан Хэрээһэнэй [...]ществодо бэшэг эльгээжэ, дүр[...] хагдаһан рисые абыт гэжэ да[...] мэдүүлээ. Гэбэшье, энэ бэшэг[...] мүнөө болотор харюу үгы.

Шубуудай фермэ дээрэ

Үһанай шубуу үсхэбэрилхэдэ ашаг олзо ехэтэйнь мэдээжэ. Тиимэһээ энэ хэрэгтэ мүнөө ехэхэн анхарал хандуулагдана. Байкало-Кударын аймагай Ждановай нэрэмжэтэ колхоз шубуу нилээд олоор үсхэбэрилнэ.

Зоотехник Илья Иванович Хребтовский энэ колхозой шубуудай фермэтэй бидэнииие танилсуулба. Илья Иванович өөрөө залуу хүн, Улан-Удын зооветеринарна институт дүүргээд, тус колхоздо хоёрдохи жэлээ хүдэлмэрилнэ.

Үһанай шубуунай фермэ тон зохистой һайн газарта түхеэрэгдэнхэй. Фермын һууриҗаһан газарта зундаа сөөрэмүүд тогтодог. Харауз гол фермын хажуугаар мэлмэрэн урдадаг. Эндэхи газар ехэнхидээ намаглиг, шииттэй хадаа шубуудай шэмхэлхэ зөөлэн ногоогоор, хорхой шумуулаар элбэг.

—Зай, танилсагты, манай колхозой үнинэй хүдэлмэришэн Анна Торгашина гээшэ,—гээд зоотехник нэгэ хүгшэнтэй танилсуулна.—Энэмнай хорёод жэлдэ шубуудай хойноһоо харууһалжа, ехэхэн лэ дүршэлтэй болоһон хүгшэн байба. Мүнөө далаадтай шахуу болоһоншье һаа, дуратай ажалаа орхиногүй.

Уужам нэгэ байра соо үһанай шубууд дүүрэн шахуу, шэхэ дүлиирмээр ганганалдана.

—Ямар олон галуунууд гээшэб!

—Юу хэлээ гээшэбта! Эдэтнай галуунууд бэшэ пекинскэ үүлтэрэй нугаһанууд гээшэл. Түрүүн хараһан лэ хүн галуун гэдэг юм,—гэжэ Анна Торгашина энеэбхилэн хэлэнэ.

—Хэды толгой болохо хаб?

—Табан зуугаад шахуу.

Нугаһад баахар, баахар алхалалдан, байра соогуураа урагша хойшоо ябана, хүнүүдһээ бүришье үргэнэтүй. Газаашаа гарахаяа үүдэ руу буляалдана. Байра соонь тиимэшье дулаан бэшэ, наратай һайн үдэрэй болоходо байрынгаа хаяада дэбдигдэһэн солоомон дээрэ гаража, шубууд игаадаг хэбэртэй.

—Би эдэ нугаһадай хэды шэнээн олзо үгэжэ шадаха байһые бараг-саан тооложо үзөө хүм,—гээд зоотехник хармаан сооһоо блокнодоо гаргана.—Мүнөө бидэнэр дүрбэн зуун жараад толгой нугаһатай байнабди. Бүри адагынь абажа хэлэхэ болоо һаа, нугаһан бүриһөө гушан үндэгэ абаба һэн гэлэйбди. (Пекинскэ үүлтэрэй зарим нэгэ нугаһан зундаа зуун хорин үндэгэ үгэжэ шадаха юм). Тиигээд арбан гурба мянган үндэгэ энэ хажуудахи Кабанскын инкубаторна станцида тушаагаад, адагынь арбан мянган дальбараа абаба гэлэйбди. Тэдэнээ тэжээхэдэмнай гурба—гурбан килограмм мяхатай болохо юм. Мянган эмэ нугаһадые үбэлжүүлхэеэ үлөөгөөд, бэшыень намар үүсэлжэ, килограммынь 7 түхэригөөр худалдабал, нэгэ нугаһанай мяхан хори нэгэн түхэригтэ болохо. Тиигээд байгаа һаа, 200 мянга шахуу түхэриг сэбэр олзо колхознай нугаһа үсхэбэрилгэһөө абаха байна бшуу. Нугаһадай үшөө нэгэ һайн шанарынь юуб гэхэдэ, килограмм юрын мяханай орондо шубуунай долоон зуун грамм мяха гүрэндэ тушаадаг байна.

—Үнгэрэгшэ жэлдэ нугаһадһаа ойройдоол гушаад мянга шахуу түхэригэй олзо олоһон байнабди,—гээд Илья Иванович блокнодоо хаана.—Энэмнай үшөөл шэнэ хэрэг гээшэ ааб даа. Мүнөө үбэл иигэн тиигэн ондо орохомнай. Харин ерэхэ зундаа үбэлэй һайн типовой байра барижа, искусственна сөөрэмтэй болохо һанаатайбди. Соргоор уһа асараад лэ, уһанайнь муухай болохолоор лэ ондоо тээшэнь гаргадаг болохо гэжэ бодомжолнобди. Тиигээд байгаа һаа, табан зуугаад бэшэ, харин 2000-гаад эмэ нугаһадые үбэлжүүлдэг болохо һанаатайбди. Энэ пекинскэ үүлтэрэй нугаһад хомхой, юушье эдидэг, тиихэдээ тон түргэнөөр таргалдаг юм. Үнгэрэгшэ намар үүсэлһэмнай эгээл эрхим сортын мяхатай байгаа һэн. Тарган гээшэнь—бүхыдөө шахуу өөхөөр бүрилдэнхэй гэжэ һанахаар. Үшөө энэ манай фермэ дээрэ нугаһадһаа гадна гурбан зуугаад толгой тахяа, хори гаран галуун, үшөө хоёр гурбан индюк бии. Тэдэнэр амяараа энэ урдахи байрада байдаг. Эндэмнай ойройдоол гурбан хүн ажалладаг юм. Теэд байра байдалымнай харана ха юмта даа. Бирагүйшэг бэзэ?—гээд Илья Иванович хажуудань байһан шубуушан эхэнэртэ хандана.

—Колхозой правлени шубуушадта, мүн эдэ шубуудтамнай анхаралаа балай хандуулдаггүй,—гэжэ Афимья Балдакова харюусана.

Энэ фермын хүдэлмэришэдэй байрань шубуудайнгаашье байраһаа дээрэ бэшэ юм гэжэ хөөрүүшэг хүнэй хэлэхээр юм. Правлени шубуу үсхэбэрилгэдэ гол анхаралаа хандуулаад лэ, шубуушадай байра байдалай эрилтэнүүдые гүйсэд хангадаггүй байна. Колхоз ерэхэ зун шубуушадтаа гэр, шубуудтаа һайн типовой байра барижа, артелиингээ ажахын олзо ехэтэй һалбариие саашадань улам һайнаар хүгжөөжэ, шубуунай мяха гүрэндөө бүри ехээр тушаадаг болохо гэжэ найдамаар.

Л. Владимиров.

БОТВИННИК СМЫСЛОВ ХОЁРОЙ НААДАН

Дэлхэй дээрэ шатараар түрүү һуури эзэлхын түлөө М. Ботвинник В. Смыслов хоёр Чайковскийн нэрэмжэтэ концертнэ зал соо мартын 21-дэ долоодохёо наадаа. Ботвинник сагаанаар наадаа. 23-дахи ябадалдаа гроссмейстернүүд тэнсэбэди гэжэ мэдүүлээ.

Нааданай тоо 3,5:3,5 болоо. [...]дэнэр мартын 23-да наймада[...] наадаха.

(ТАСС)

Редакторай орлогшо **О. ГОМБОЕВА.**

Адрес редакции: г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 26. Телефоны редакции: редактора 46-32, зам. редактора— 32-74, отв. секретаря —27-37, отделов: партийной жизни, сельского хозяйства—47-59, пропаганды и переводов—35-14, культуры и быта, промышленности—34-05, местной информации и писем—24-74, корректорская—32-67, бухгалтерия 37-32. Для междугородных переговоров —16.

Н 00381. Типография Министерства культуры Бурят-Монгольской АССР. Зак. № 1334.